ԹԻՒ 7708 31 ՕԳՈՍՏՈՍ 1911 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

13 Semptembre 1911 N. 7708

نومرو ۷۷۰۸ ۳۱ اغستوس ۱۳۲۷ چهارشنبه

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ-ԳԱԼԱԹԻԱ

آره‌ولك
یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیاز ومدیری قره‌کین بویاجیان
درسعادت — غلطه
ابونه فیاتلری پوسته اجرتیله برابر ولایات
ایچون سنه‌لکی ۱۰۰ آلتی آیلغی ٥٤ غروشدر .

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

		Տարեկան	Վեցամս.
Գաւառներու	համար	100	54
Արտասահման	»	35	20 Ֆր.

نسخه‌سی ۱۰ پاره

10 ՓԱՐԱ

آره‌ولك
AREVELK

Journal arménien
DIRECTEUR-PROPRIÉTAIRE
K. BOYADJIAN
CONSTANTINOPLE-GALATA

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ Ե. ՕՏԵԱՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1883ԻՆ FONDÉ EN 1883 تاریخ تأسیسی ۱۸۸۳ . بازار ایرتسندن ماعدا هر کون نشر اولنور

Լախտի Հարուածը

Թերզեան գերապայծառ, հայ կաթոլիկ հասարակութեան այդ չարաչուք փոսայպետը, իր աղետալի պաշտօնը կը շարունակէ շնական անպատկառութեամբ մը կատարել, իրեն վստահուած հասարակութիւնը բարոյապէս սպաննելով։

Եթէ տակաւին մեր հայ կաթոլիկ եղբայրները իրենց քունը շարունակեն, եթէ տակաւին չուզեն վճռական ու առնական շարժում մը ընել, եթէ տակաւին յոյս դնեն Ս. Պապին բարեացակամութեան, Վատիկանի անկեղծութեան, իրենց եկեղեցականներուն լաւ տրամադրութեանց վրայ, եթէ մէկ հոգի և մէկ մարմին եղած՝ չթքնեն այդ Թերզեանի երեսին ու մորուքին, կարելի է ըսել որ հայ կաթոլիկութիւնը մեռած է այլեւս, թէ վաթսուն տարիէ ի վեր այդ փոքրիկ ու արի հասարակութեան ջանքերը, իր ինքնութիւնը պահպանելու համար, անօգուտ եղած են և թէ Էնֆիէճեաններու, Շիշմանեաններու, Պէշիկթաշլեաններու, Թոսայեաններու զաւակները այսօր, անարժանաբար ոտնակոխ կ'ընեն այն աւանդը որ այնքա՜ն զոհողութիւններով ու գուրգուրանքով իրենց յանձնուած էր ի պահպանութիւն։

Թերզեան գերապայծառի վերջին անօրէնութիւնները իրաւամբ սահմռկեցուցիչ են։ Այդ մարդը փոխանակ իր հասարակութեան բացայայտ կամքին առջեւ տեղի տալու՝ յիմարական ամբարտաւանութեամբ մը բոլորովին անոր դէմ կը դառնայ և կը շարունակէ իր ժողովուրդը վարել Գոյունեանի [illegible] մէջ մնած։

Այսպէս, այդ անորակելի ցաւադարը նամակով մը պաշտօնանկ կ'ընէ տեղապահ Ճամճեան եպիսկոպոսը և կը հրամայէ իրեն որ Հռոմ երթալու համար անմիջապէս ճամբայ ելլէ և անոր տեղ իբրեւ տեղապահ կը նշանակէ Սահակ վրդ. Ճիզմէճեան մը, մինչ, ըստ օրէնքի տեղապահի ընտրութիւնը կը պատկանի Երեսփոխանական Ժողովին։ Նոյնպէս այցաքարտով մը պաշտօնանկ կը հռչակէ Սաքըզ Աղաճի պատ խարքարանին Գափուքճեանի Յ. Մ. վրդ. Կեսիկեանը և անոր տեղ կը նշանակէ Նախորդ րէժիմի ատեն տխուր հռչակ մը ունեցող Գատըքիւղի Աշճեան Միքայէլ վարդապետը, որուն անունը ամէն հայ կաթոլիկ զզուանքով կ'արտասանէ։

Միեւնոյն ատեն Թերզեան գերապայծառ Հռոմ կը հրաւիրէ բոլոր հայ կաթոլիկ եպիսկոպոսները, Վիեննայի և Վենետիկի Մխիթարեանց աբբահայրերը և Լէմպէրկի արքեպիսկոպոսը, որպէսզի հոկտեմբեր 15ին Հռոմի մէջ Սինոդոս կազմեն և վաւերացնեն Գոյունեանի պատրաստած կանոնադրութիւնը։

Նոյնպէս Հռոմ հրաւիրած է Բերայի Ոսկեբերան եկեղեցւոյ մեծաւոր Յ. վրդ. Ռոզոսեանը, Մէրտինի եպիսկոպոսական փոխանորդ Իգնատիոս վրդ. Մալոյեանը և Երզրումի Մելքիսեդեկ վարդապետը որպէսզի զանոնք ապօրէնի կերպով եպիսկոպոս ձեռնադրէ ուրիշ աղտոտ տխմարի մը, Նազլեան վարդապետի հետ որ արդէն Հռոմ կը գտնուի։ Յայտնի է որ վարդապետ մը եպիսկոպոսանալու համար նախ պէտք է որ իր թեմի ժողովրդին կողմէ արժանի դատուի, սակայն Թերզեան ոտնակոխ ընելով բոլոր այդ ընդունուած նուիրական սովորութիւններն ու կանոնները և միմիայն իր յիմարական ատելութենէն տարուած, կը ջանայ եպիսկոպոսացնել բոլոր անոնք որոնք իր դատին զոհուած են ու պատրաստակամութիւն յայտնած ժողովուրդին դէմ դաւաճանելու։

Այն Բէհէզզէբուղը, այն Բելիարը, այն Սադայէլը որ Թերզեանի մարմնոյն մէջ մտած կը փորձէ գայթակղեցնել քրիստոնեայ հոգիները և խաղաղ հասարակութեան մը ծոցին մէջ ատելութեան, երկպառակութեան և եղբայրատեաց կռիւներու հուրը վառել, մաղթենք որ չհասնի իր դժոխային նպատակին։ Մաղթենք որ աստուածային շնորհքէն կայծ մը իջնէ այդ մոլորեալ ու տատանեալ էակութեան վրայ և Յիսուսի Քրիստոսի բարերար, ճշմարիտ ու յաւիտենական պայծառութիւնը վերջապէս լուսաւորէ Թերզեան Պատրիարքի մտքին մէջ տիրող սանդարամետական խաւարը։ Ամէն։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

Գրախօսական

ՇԻՐՎԱՆԶԱՏԷ ԵՒ ԻՐ ԵՐԿԸ

Գրական կեանքիս բաւական տարիներու ընթացքին մէջ, առաջին անգամն է, հաւատացէ՛ք, որ ինքզինքս զինաթափ կը զգամ գրախօսական յօդուածի մը առջեւ, որ երեւցաւ «Շանթ»ի հինգերորդ թիւին մէջ (15 օգոստոս 1911)։ Այդ յօդուածը կը պարունակէ Պ. Եր. Սրմաքէշխանլեանի գնահատումը այն ուսումնասիրութեան վրայ՝ զոր վերջերս հրատարակեցի «Շիրվանզատէ և իր Երկը» խորագրով։

Մարտնչող խառնուածք մը, — որ թերեւս իմս ալ է, — տարիներէ ի վեր մնած և զօրացած գաղափարի պայքարներով, որ —շատեր գիտեն— չփախցուց առիթ բաց ճակատամարտ մղելու թրքահայ գրակցայ ջոջերուն հետ՝ որոնց ակռունդը բոլորովին անհետացած պիտի նկատուի ընդհուպ, այդպիսի խառնուածք մը —կ'ըսեմ— պիտի չդադրէր հրահրուիլ բուռն առիթին, պիտի չվարանէր կոչուիլ ընել գրչամարտի, գրգռել, նեղել, հարուածել և չհանգստանալ մինչեւ կատարեալ պարտութիւն ընդդիմախօսին։

Ժամանակ եղաւ որ անվերապահ սպացայ գաղափարներու կրկէսին մէջ՝ նոյն տենդագին յուզմամբ որով սարդոսներն բոլորանուէր զինքն ընդգրկող բազուկներուն մէջ, փոխարէն այն սրտագին համբոյրին՝ որ պիտի դրոշմէր սիրոյ պսակը իր շրթանցը վրայ։

Արդեօք տարիներուն մեղմացնող ներգործութի՞ւնն է, կեանքի փորձառութի՞ւնն է, իմաստութեան սկի՞զբ մը՝ որ ամփոփութեան կ'առաջնորդէ և ցնդածութեամբ կը վերջանայ, բոլոր պատճառը ներկայ վարանումներուս՝ որ կը ջլատեն կորովս և կը դողդղացնեն սրունքս։ Ի զո՞ւր կը մտածեմ թէ հրով մկրտուած մըն եմ՝ գրչի պայքարին բոլոր յուզումնալից ասպարէզներուն մէջ, ի զո՞ւր կը մտաբերեմ պնդակազմ զինակիցս՝ որոնք յաւակնոտ գոմայլանքի բացագանչութիւններ ամփոփին բարեհամբոյր Նուպարեանի մը այժմէն նուաղ յաջողած տարիներուն. դարձեալ դժուարութիւն կ'զգամ բացատրելու թէ ինչ բան կը կմկմացնէ զիս պարզ գրախօսականի մը առջեւ՝ որ ոչինչ ունի սպառնական, որ ինքնին յայտ յանդիման խըրդում մըն է վաղեմի գրչամարտի անարգ միջոցներէն՝ որոնց միակ նպատակն էր թուք ու մուր տեղացնել երկի մը վրայ, ջանալ խստավարկաբեկ ընել գրագէտը կամ հեղինակը։ Բայց տեսէք բարերար յեղաշրջումը՝ զոր Պ. Սրմաքէշխանլեան բարեմտօրէն կը մուծնէ գրական վիճաբանութեանց մէջ, տեսէք այդ հաստ կրան մարդը, անոր խոշոր գլուխը՝ մազից ուսերու մէջ հաստատուած, լայն շրթունքները և անյոյզ նայուածքը որ կ'արտայայտեն, ներքին անհասան խաղաղութեան մը հետ, չերասչերս գրահաւրում մը արտաքին ու է գրգռութեանց դէմ։ Սակայն, դարձեալ տեսէք թէ իր մատերուն մատութեանը մէջէն կը ծորին ինչպիսի նուրբ գաղափարներ, ինչպիսի զգացման փափկութիւններ երբ գրիչը ան ձեռք կ'առնէ բառերու մէջ թաթխելու համար անուշ լեզու մը, զգուող խօսք, փայփայող պըչրանք, չյող փաղաքշութիւն մը որ վերջապէս, խոխոմանքի մը անհանգստութիւնը կուտայ դիմացինին, այո՛, պարզապէս կը խոխացնէ, այսինքն մօքի տեսակ մը կըրէ կը պատճառէ՝ ուրկէ մարդ զինաթափ կ'ըլլայ, կը մերկանայ իր կորովէն, և սրունքները կը կարթին, վիճակ մը որ պիտի յիշեցնէր, «Լա Մօլի Փարֆիւմէօզ» կատակերգութեան մէջ, Ռօզի սա երգը.

«Վու մ'շաթուեյէ, ս'է փա մա ֆօթ։»
«Վու մ'շաթուեյէ, մա ֆուա, մը սօթ։»

Պիտի զգուշանամ անիրաւելէ Պ. Սրմաքէշխանլեանը և ոչ իսկ իրեն անհաճոյ ըլլալէ՝ մաքէս անցնելով թէ ինքզինքը կը լքէ չողոքորթութեան տեսակ մը անգիտակից հակումներու։ Զինքը լաւ չեմ ճանչնար. բարեկամ ներկայացումով մը իրարու ծանօթացանք. անկէ ի վեր հետեւեցայ իր յօդուածներուն որոնք լի են բարի զգացմամբ, նուրբ զգայնութեամբ մը, բաւական յորդ երեւակայութեամբ մը որ զինքը պիտի առաջնորդէր մինչեւ բանաստեղծութեան սահմանները։ «Իր վերյիշումներ»ու շարքին մէջ, ինչ պատկերիչ զարթնում մը ան կուտար Խասքէօյի փառաւոր անցեալին, և ինչ սրտայոյզ բառեր ան կը գտնէ ցուցնելու համար արդի աւերակը՝ որ խառնուրդ մըն է արձանի և աճիւններու։ Պ. Սրմաքէշխանլեանի վիպական աշխատութեանը ծանօթանալու բարեբախտութիւնը թերեւս աւելի չուշանալ ունենալու։ Ես այժմ, «Ոստան»ի մէջ կարդացի «Յաջողութեան Գաղտնիքը» և «Բուլութիւնը»։

Իր վրայ գաղափար մը կազմեցի խելացի մարդու մը որուն հարկաւ անծանօթ չէ մնացած Լա Պռիւյէրի սա խօսքը. «Լը Ֆլաթէօր ն'ա բա ասէ պօն օփինիօն տը սուա նի տէ լ'օթրը»։ (Շողոքորթողը չունենար խիստ լաւ գաղափար ոչ իր անձին և ոչ ուրիշներու վրայ)։ Հետեւաբար, ինչպէս ըսի, Պ. Սրմաքէշխանլեան, երբ պատահաբար կը ներկայանայ իբր քննադատ կամ լաւ եւս իբր գրախօս, բարի թելադրութեամբ մը կ'անջատուի նախորդներուն թշնամական ոգիէն գրչամարտի մէջ, և հակազդեցութեամբ մը, անզգալաբար կընդլայնէ բարի զգացմանց սահմանները, թերեւս երբեմն ի վնաս վիճաբանութեան նիւթին ճշգրիտ լուսաբանութեանը։

Դատելով այն գրախօսականներէն՝ զոր գրեց Պ. Եր. Սրմաքէշխանլեան իմ ուսումնասիրութեանս վրայ՝ «Շիրվանզատէ և իր Երկը», ինծ թուեցաւ նշմարել անզուսպ մտքի հակում մը, պիտի չըսեմ չափազանց գովելու, այլ գովեստի ծայրայեղութեան։ Պիտի խնդրեմ իրմէ որ թոյլատրէ ինծ քաղել իր գրածներէն՝ որոնք, իրենց ծայրայեղութեամբը, համրութեան կարծեցնել պիտի տային թէ ես ալ գործած ըլլամ իրենին նմաններ։ Զիրար վարկա-

---

خرستیان ومسلم عائله‌لرك مناسباتی مسئله‌سی

مانعه‌لرك سببی نه‌در ؟

ترکجه غزته‌لرك اك سربستجه ادارهٔ کلام ایدنلرندن بولنان « یکی غزته »نك نومرولرندن برنده خرستیان ومسلم عائله‌لرك مناسباتی آرزو ایدلدیکی وجهله، اولمادیغندن طولایی شکایت ایتمکده‌در . مشروطیتك ایلك آیلرنده‌کی تظاهرات صمیمانه برطرف ایدلمش وبرصغوققانلیلق وجود بولمش اولوب ایکی طرفده احتیاطکارانه حرکت ایتمکده‌درلر .

محترم رفیقمز ، شو ظاهر حال ، طیشاریدن سیر ایدن برکیمسه اوزرینه بك فنا برصورتده تأثیر نفوذ ایده‌جکنی سویله‌یوب ، بوحالی مشروطیتك کوستردیکی تفریقسزلکه مغایر بوله‌رق ، ایکی طرفیده بوصغوقلغی برطرف ایله اتحاد عناصر عثمانیه‌یی عائله‌لر میانده مناسبات صمیمانه ایله تأمین ایتمکه تشویق ایتمکده‌در .

« یکی غزته » نك اتحاد عناصر عثمانیه خصوصنده بوسوزلرینه هم افکارز ، وبو اتحادك وجود بولمسی ایچون عائله‌لر آره‌سنده‌کی مناسبات صمیمانه زیاده‌سیله خادم اولدیغنی تسلیم ایده‌رز .

فقط محترم رفیقمزدن بزله برابر خرستیان واسلام عائله‌لر میانده بوحالك وجوده کلمه‌سنه سبب نه ایدوکنی تدقیق ایتمه‌سنی رجا ایده‌رز .

ترکیانك بتون تاریخی کوستررکه خرستیان برعثمانلی ، ترکیاده براسلامی دیننده دوندرمکه هیچ غیرت ایتمز ، چونکه اولا تجزیه ایدیله‌جکنی وثانیاً منکر براسلامك جزاسی شرعاً ئولوم اولدیغنی بیلیر ایدی .

فقط اعلان مشروطیته قدر ، معلومدرکه ، برخرستیانه دین اسلامی قبول ایتدیرمك اوزره هیچ برمانعه اولمادیغی کبی نه‌رسمی نه‌ده غیررسمی ، الاخصوصی برتشویق دخی موجود ایدی .

دین اسلامی قبول ایدن برکیمسه عسکر آلنمازدی ، وبودجه‌ده بیله اسلام اولان خرستیانلره ویاخود یهودیلره هدیه ویرلمك اوزره برتخصیصات دخی واردی .

بعدالمشروطیت ده بومقصده حصر اولنمق اوزره ، مجلس مبعوثانه ویریلن ایلك بودجه‌ده برمبلغ واردی ، وبوکا قارشی مبعوث بوشو افندی اعتراض ایتدی ایسه‌ده اوسنه مبلغ مذکور بودجه‌دن چیقارلمدی .

ظن ایدر ایسه‌م بوندن صکره تنظیم اولنان بودجه‌دن بومبلغ اخراج ایدلدی ، وقوانین عسکریه‌دن دین اسلامی قبول ایدن برکیمسه‌نك سلك عسکریدن معاف طوتیله‌جغنی کوسترن ماده لغو ایدلدی .

بو ایکی وسائطك اورته‌دن قالدیرلمسی مشروطیتك نتائج حسنه‌سندن بولندیغی جهتله ، زیاده سیله موجب سرور اولوب ، افکار حریتپرورانه سایه‌سنده اسلام اولمق اوزره تشویقلر اولکی اهمیتلرینی غیب ایتدکلرینی کوسترمکده ایدیلرکه بو افکارکده مشروطیتك نتیجه‌سی اولدیغی وارستهٔ تعریفدر .

لکن مع‌التأسف مشروطیتدن صکره‌ده نه‌لر کورمکده‌یز .

هرطرفده خرستیان قادینلری قاچیرمق قیزلری آشیرمق اوزره ، برفعالیت کورلمکده‌در .

غزته‌لر هرکون ، بوقبیل استخبارات وشکایتلر ایله دولودر ، پطریقخانه‌لردخی باب عالی‌یه بویله قیز وقادین قاچیرمق کبی مسئله‌لر حقنده ، متصل تقریرلر ویره‌رك ، دائما عدالتك ، حقك اجراسنی استرحام ایتمکده ایسه‌لرده علی‌الدوام بویولده واقع اولان استرحامات نتیجه‌سز قالمقده‌در .

خصوصیله مشروطیتدن صکره قیز وقادین قاچیروب ، دین اسلامی قبول ایتدیرمك اوزره یکی براصول ایجاد ایدلمشدر .

قاچیرلمش اولان کیمسه‌یی کری آلمغه امکان قالماماق اوزره ، همان برنکاح عقدینه مراجعت ایدلمکده‌در .

بناءً علیه حریتپرور « یکی غزته » رفیقمزه صورارزکه ، خرستیان عائله‌لر اسلام عائله‌لر ایله مناسبات صمیمانه‌ده بولنمغه نصل احتیاطله طاورانمسونلر ؟ هرکون جریان ایدن وقایعدن کوزلری قورقدیغی جهتله ، قیزلرینك ، قاریلرینك ویاخود قیز قرداشلرینك برکون قاچیریلوب ، نکاح ایدیله‌رك ، ابدیاً غیب اولنمق شبهه‌لری موجود ایکن بواحتیاطکارانه حرکت زائل اوله‌ماز .

قیز قاچیرمق ، ودین اسلامی قبول ایتدیرمك وخصوصیله نکاح ایله همان دائرهٔ مشروعیه‌یه آلمق کبی کثیرالوقوع احوال قارشیسنده خرستیان عائله‌لره چوق اسکی وقتلرده‌کی اعتیاده یعنی طیشاری چیقدقلرنده یوزلرینی قپامق واسلام خانه‌لرندن ایچری‌یه دخول ایتمه‌مك وخرستیانلردن بشقه کیمسه ایله تکلم ایتمه‌مك کبی وسائطه مراجعت ایتمکدن غیری برشیء قالماز .

شبهه‌سزدرکه زمانمزك ترقیسنه ازمنهٔ متقدمه‌ده‌کی وسائط واعتیادلره مراجعت ایتمك مغایر ایسه‌ده بوحالی محافظهٔ نفس ایچون ، عناصر سائره‌یه واونلرك خانه‌لرندن ایچرو سربست وتکلیفسز برحرکته ترجیح ایتمك مجبوریتنده بولنمقده‌در .

طبیعی اسلام عائله‌لریده خرستیان عائله‌لرینك منزوی حاللرینی ، وبربریله زیارتلرده بولنمدیغنی کوروب ، کندیلریده برطرفه چکیله‌رك ، ینه کاکان خرستیان واسلام عائله‌لر میانده چین سورلری چکیلیر .

« یکی غزته » نك دخی ، بوکا سبب ویرن خرستیانلر اولمادیغنی بزله اعتراف ایده‌جکنه امینز .

چونکه خرستیانلر اسلام قیزلری ویاخود قادینلری قاچیرمه‌یی هیچ فکرلرندن بیله کچیرمه‌دکلری حالده ، بونی نصل اجرا ایده‌بیلیرلر ؟ .

بناءً علیه شاید « یکی غزته » خرستیان واسلام عائله‌لرك مناسبات صمیمانه‌سی اتحاد عناصر عثمانیه‌یه واعتیادلره زیاده‌سیله تأثیر نفوذ ایده‌جکنه قناعت حاصل ایدییور ایسه اسلاملره خرستیان قیز وقادینلرینی قاچیرمق کبی چیرکین عادتلرندن کری طورمه‌لرینی تلقین ایتملیدر .

زیرا بوکبی وقایعك جریانی عناصرك یکدیکرینه انسیت پیدا ایتمه‌سی ، واتحادی خصوصنده بیوك برمانعه تشکیل ایتمکده‌در .

---

(۱۲۹)

عبدالحمید وشرلوق هولمس

ایکنجی قسم :

قهرمان تورك خانمی

اون ایکنجی فصل

شرلوق هولمس وضیا پاشا

— بك اعلا اویله ایسه اسمکزی دفتره قید ایتك لازمدر .

— ماقلاین بالتصادف برانکلیز اسمی ویردی .

اوتلجی ماقلاینه خطاب ایده‌رك :

— اشیاکز یوقی‌در ؟

— اشیامی ترابیا اوتلنده ترك ایتدم یارین نقل ایده‌جکم .

بوسوزلردن صوکره ماقلاین یورغون برطرزله برقولتوق صندالیه‌سنه یرلشدی .

اوتلجی طیشاری چیقمازدن اول :

— عجبا برشیئه لزومکز وارمی ؟

— اوت! برقاچ مکتوب یازه‌جغمدن مکتوب کاغدی وظرفه لزومم وار ، لطفاً کتیره‌میسکز ؟

— شمدی کتیریرم ، دیه‌رك اوتلجی طیشاری‌یه چیقدی .

بك آز برمدت صوکره ، خدمتجی بردسته مکتوب کاغدی ، ظرف ، قلم ، مرکب کتیروب ماصه اوزرینه وضع ایده‌رك طیشاری چیقدی .

قپوقپاندیغنده ، ماقلاین قولتوق صندالیه‌سی اوزرندن صیچرایه‌رق ، ماصه‌نك یانه کیتدی ، مکتوب کاغدلرینی کورر کورمز زیاده‌سیله مسرور وممنون اولدی . چونکه مذکور کاغدلر عینی جیبنده‌کی ورقپاره‌یه مشابه ایدیلر .

همان جیبندن ورقپاره‌یی چیقاره‌رق ، کتیرلمش اولان مکتوب کاغدلری ایله مقایسه ایتدی . آرتق عینی کاغد اولدیغنه شبهه قالمامشدی . یالکز ورقپاره‌نك اوستطرفی یعنی اوتلك اسمی وآدرسی محرر اولان جهت یرتلمش ایدی .

ماقلاین بوقدر معلوماتی الده ایتدیکنی متعاقب ذهناً :

— عجبا بزم تحری ایتمش اولدقلریمزك بوراده دخی برفاعل مشترکلری اولابیلیرمی ؟... شمدی بوراده بولنانلری برر برر کوزدن کچیرمك الزمدر ...

مشتریلرك قسم اعظمی ظن ایدر ایسه‌م بوراده یمك یرلر . آنك ایچون بنده بوراده طعام ایده‌جکم بقالم بوندن نه‌کبی برنتیجه اله کچیره‌بیلیرز ، دیدی .

فقط کوندوز طعامنه دها چوق زمان اولدیغندن ماقلاین برسیغاره یاقدی ، واوطه‌دن طیشاری چیقارق آشاغی‌یه ایندی ، وقپوجی‌یه برآرابه طوتمه‌سنی امر ایتدی .

اوآنلرده اوتلك مدیری یکی مشتری‌یه خوش کورنمك اوزره ، کیزلی پولیسه یاقلاشه‌رق ، ادیبانه ابراز خضوع ایدوب :

— عجبا انتخاب ایتمش اولدیغکز اوطه‌دن ممنونمیسکز ؟ اکر آرزو ایدر ایسه‌کز دکز اوزرنده سزه براوطه ویره‌بیلیرز .

— خیر چوق تشکر ایدرم ، بو اوطه بنم ایچون زیاده‌سیله اویغون اولدیغندن ، بردیکرینی انتخاب ایتمکه لزوم کورمه‌م ... ذاتاً چوق قالمق نیتنده دکلم .

— نصل آرزو بیورر ایسه‌کز :

— کوندوز طعامنی‌ده بوراده یمك ایسترم .

— بك اعلا امین اوله‌بیلیرسکزکه ، چوق ممنون اوله‌جقسکز .

— عجبا بوصیره‌لرده اوتلده چوق غلبه‌لق موجودمیدر ؟

— خیر آنجق ۱۵ — ۱٦ کشی ... شمدی اوتللرك موسمی دکلدر .

— مشتریلریکز هپسی ده ، اوتلده‌می یمك یرلر ؟

— ایکی کشی مستثنا اوله‌رق دیکرلری بوراده یمك یرلر .

ماقلاین فکرنجه « آرادیغم او ایکی کشی ایچریسنده بولنماسنده ، نه اولور ایسه اولسون ، » دیدی .

وصوکره یوکسك سسله اوتلك مدیرینه خطاباً :

— ایشته بویله اوکله‌ده کوندوز طعامنی یمك اوزره بوراده بولنه‌جغم .

انکلیز وقت کچیرمك اوزره ، بتون مغازه‌لرك جامکانلری اوکنده توقف ایده‌رك ایلروله‌مکه باشلادی ، شمدی فکرنده بشقه بردوشنجه واردی وکندی کندینه :

— اکر قمانك وورقپاره‌نك سرینی اورته‌یه چیقارمغه موفق اولور ایسه‌م ، — که بوکا یوزده یوز امید ایده‌بیلیرم — نه یاپه‌جغم تکرار او وطنپرورلری قاتللرینك النه‌می ؟ تسلیم ایده‌جکم . وبونك سببی نه‌در ... بکا تکلیف ایدیلن وظیفه‌یی اجرا ایتدم ، اجرتیمی‌ده آلدم بوندن صوکره عبدالحمیده خدمت ایتمکه لزوم یوقدر . آره‌مزده نه بر تعهد نه‌ده برشرط واردر ... اکر بوسری توضیح ایتمکه چالشیور ایسه‌م یالکز درونده موجود برتجسس فطری‌یه اتباعآدر ... خیر ، مادی برمقابله‌یه قارشی او آدملری الله ویرمك قابل دکلدر .

(مابعدی یارین صباح)

استخراجا طبعی ممنوعدر

خالص تره یاغلریله نفیس ارزاق بتیه یکی پوسته‌خانه قارشوسنده حریت بقالیه مغازه‌سنده بوله‌جقسکز .

բնիկերու ախտը փոխուեցաւ գիրար «տարփողելու», գիրար երկինք բարձրացնելու ունակութեան մը, երկուքն ալ քննադատելի: Պ. Եր. Սրմաքէշխանլեան կը յայտարարէ թէ ինք «կը պաշտէ Ահարոնեանը և դմայլանքով կը խոնարհի Շիրվանզադէի առջեւ, և գործնականապէս ալ կը յայտնէ իր պաշտամունքը և դմայլանքը:» Մինչեւ հոս իր գործն է, ոչ ոք կրնայ խառնուիլ. կրնայ իսկ խունկ ծխել մէկուն և երկրպագել միւսին առջեւ: Բայց ինչ որ յօժարութեամբ իրեն պիտի չներուէր, այն է իր թէ իմ կողմէս ըսել ուզեր որ «այդ կարգի որտայայտութիւն մը» երեւան բերած եմ իմ հրատարակութեամբս Շիրվանզադէի և իր երկին նուիրուած: Երբ կը բողոքեմ այդ բառերուն դէմ, կատարեալ վստահութեամբ է որ՝ ըլլայ Ահարոնեան մը, ըլլայ Շիրվանզադէ մը բաւական նկարագրի տէր անձինք են, բաւական աշխարհատես մարդիկ են, բաւական ընտանութիւն ունեցած են հանճարաւոր հեղինակներու գործերը հետ, բաւական գաղափար ունին հանճարի մը գերբնականութեանը և համբաւի մը ոխգերականութեանը վրայ, որպէս զի իրենք իրենց, մէկ մասը չարժուելով, իբր ծայրայեղութիւն մերժէին, մին «պաշտամունք»ը, միւսը՝ դմայլանքով «խոնարհում»ը: Կը բողոքեմ նաեւ Պ. Եր. Սրմաքէշխանլեանի ինծ վերագրած «յայտնի խանդավառանք և տարապայման (՛) մեծարանք» բառերուն դէմ, Շիրվանզադէի նկատմամբ: Ներքնապէս վստահ եմ որ Պ. Շիրվանզադէ անհաճոյ պիտի գտնէր որ իմ և իր մէջ մտնէր երրորդ անձ մը՝ որ իրեն նուիրէր «տարապայման» (՛) մեծարանք մը՝ ի վնաս իմ քննադատի արժանապատուութեանս: Հեղինակ և քննադատ դէմ հանդիման ենք: Մեր մէջէն մարդ պիտի չանցնի: Ես պատուասիրեցի Պ. Շիրվանզադէն, ինք զգաց հալկու, իր բարեկամները լաւ զգացին, և այնչափը արդէն ինքնին բաւական է որպէս զի թէ՛ ան և թէ ես խորշէինք այս անգամ սատգիւ տարապայման «ծայրայեղութիւններէ»:

Իբր հետեւանք վերոյիշեալ գիտողութեանցս, ոչ նուազ ազդուութեամբ կը բողոքեմ Պ. Եր. Սրմաքէշխանլեանի ուրիշ գովարանութեանը դէմ որ միւսներուն չափ ներբողեանի մը ձեւը կ'առնէ, երբ ան կ'ըսէ թէ ես ունիմ «խորին» հմտութիւն իրավար վէպին մասին, և որովհետեւ «Բասօ»ի հեղինակը իրավար հայ վէպին ժամանակակից «մեծագոյն» ներկայացուցիչն է, անոր համար ես ալ կը «տարփողեմ» եղեր անոր գործը: Ասոնց բոլորն ալ դժբաղդաբար անճշդութիւններ են՝ զոր մասնաւոր փոյթով մը պիտի ուղղեմ:

(Շարունակելի) Գր. ՄԱԼԽԱՍ

ԶԱՔԸՐՃԱԼԸՆ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

ՖԻԼԷՄԷՆԿ ԷՄԼԱՔ ՊԱՆԳԱՍԸԻ

ԽԱՉԱԳՈՂՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

...Խմբագրութիւն «Արեւելք»
Լրագրի

Սոյն խարդախ վիճակահանութեան և տոմսերու առթիւ, շատ բաներ գրուեցան ժամանակին, Ձեր Պատ. թերթին մէջ, այլ սակայն, մեծ զարմացումով մը պատահեցանք այս առաւօտ, երկայնահասակ յոյն երիտասարդի մը—փափանէ գլխարկով— որ սեւ կաշիայ մեծ թղթապանակի մէջ զետեղած բաւական թիւով տոմսակներ կը վաճառէր գիւղիս մէջ, յիշեալ Վոսփորի երկու եզերքներու գիւղերը շրջելու մտադրութեամբ...:

Ուստի, ա՛յս որ տեսայ անմիջապէս ձեզ գրել մտածեցի, առանց իմ կողմէ բան մը աւելցնելու այդ առթիւ:

Չեմ գիտեր թէ ի՛նչ տեսակ «հանելուկ» է ասիկա...:

Աշխարարութիւններէն հատ մը ներփակ կը ղրկեմ իր «Նմոյշ»...:

ԼԵՒՈՆ Կ. ՇԻՇՄԱՆԵԱՆ

Դուզկունճուք, 29 Օգոստոս

Ինչպէս այս նամակէն կ'երեւայ, հոլանտական Քրէտի Ֆոնսիէներու խարդախական շահագործումը անպատկառօրէն առաջ կը տարուի, շնորհիւ ձեռնհաս իշխանութեան մեղսապարտ անհոգութեանը: Բարեբախտաբար շատ քիչ ապուշներ մնացած են Պոլսոյ մէջ հաւատք ընծայելու համար այդ անարժէք թուղթերուն, այսուհանդերձ կրկին կ'ազդարարենք միամիտներուն որ չխաբուին փայլուն ծանուցումներէ ու խաբեպայ միջնորդներու խօսքերէն և այդ հոլանտական Քրէտի Ֆոնսիէները գնելէ առաջ դիմեն ծանօթ դրամատուններու և անոնց ԻՐԱԿԱՆ արժէքը հասկնան:

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Դաւրէժէն սա հեռագիրը ստացած է Պետերպուրկի ռուսական գործակալութիւնը. «Ռահիմ Խան, որ մեծ դեր խաղցած է Դաւրէժի վերջին պաշարման ատեն և որ բանտարկուած էր, քաղաքին Ենճիւմէնին հրամանով խեղդամահ եղաւ բանտին մէջ: Արշատ-էտ-Տէօվլէի պարտութիւնը շատ վհատեցուցիչ ազդեցութիւն մը գործած է Մուհամմէտ Ալիի կուսակիցներուն վրայ: Դաւրէժի շրջակաները գտնուող ճամբաները Շուճա-էտ-Տէօվլէի ձիաւորներուն կողմէ գրաւուած են: Ենճումէնը 10,000 թումանի պարգեւ կը խոստանայ Շուճա-էտ-Տէօվլէի գլուխը բերողին:

⁂ «Մորնինկ Բոսթ» սա հեռագիրը ստացած է Թէհրանէն. «Պարսկաստանի Նախարարաց Խորհուրդը հեռագիր մը ստացած է, որով Շիրազի կառավարիչը կը ծանուցանէ թէ 5000 զինուորներով Շիրազի մէջ պաշարուած է Լաւրիսթանի Արաբներուն կողմէ: Կառավարիչը կը յայտարարէ թէ իր ակար զօրութեամբ չի կրնար դիմանալ»: «Մորնինկ Բոսթ»ի թղթակիցը կ'աւելցնէ թէ տագնապալից կացութիւն մը կը տիրէ Շիրազի մէջ: Ջարդէ կը վախցուի:

ԵՏՆԱ ՀՐԱԲՈՒԽԸ ԲՈՐԲՈՔԱԾ

Ետնայի սաստիկ բորբոքման հետեւանքով չորս նոր խառնարաններ բացուած են, ուրկէ քար և մեծ քանակութեամբ լաւա դուրս կը մայթքեն: Շրջակայ գիւղերը վտանգի տակ են, թէեւ անմիջական վտանգ մը չկայ առ այժմ: Երկրաշարժի ցնցումները կը շարունակեն անընդհատ: Նոր խառնարաններ առաջ կուգան հետզհետէ: Քաթանայի փողոցները մոխիրով ծածկուած են:

ՄԵԾ ԱՌԻԹ
ՄԵԾ ԱՌԻԹ
ՄԵԾ ԱՌԻԹ

ՎԱՍԻԼԱԹՕ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Թիւնէլի կից Վասիլաթօ վաճառատունը մօտ օրէն պիտի փլցուի, Թիւնէլին սպասման սրահ ըլլալու համար: Այս առթիւ մեր ընթերցողներուն կը յիշեցնենք և կը յանձնարարենք թէ ճերմակեղէնի և թօհաֆիէի ապրանքները մեծապէս զեղչուած գնով կը ծախուին: Պէտք ունեցողներուն կը յանձնարարենք այս առիթը չփախցնել:

ԱԾԻԼՈՒՄ, 1 ՂՐՈՒՇ
ԲԵՐԱ, ԱՍՄԱԼԸ-ՄԷՍՃԻՏ, ԹԻՒ 9
ԳԱԼԱԹԱ Տ'ԷՕՐՕՓ, ԹԻՒ 18
9—30

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՔՈԼԵՐԱՆ

Ահուելի համաճարակը նոյն սաստկութեամբ կը շարունակէ աւեր գործել գաւառներուն մէջ, մանաւանդ Ուսքիւպ, Մանասթըր, Դրամա և Պրուսա: Առողջապահիկ միջոցներէ և թաղապետական բժիշկներէ զուրկ, խեղճ վարակեալներուն մեծագոյն մասը կը մեռնի: Մայրաքաղաքիս մէջ քոլերայի դէպքերը նուազ են բաղդատաբար, և վարակեալներուն գրեթէ կէսը կ'ազատին, շնորհիւ դէշ աղէկ դարմանումներու և հոլանտական միջոցներուն: Եթէ երբեք կառավարութիւնը քիչ մը բարեացակամութիւն ունենար և հարկ եղած նիւթական զոհողութիւնը ընէր համաճարակին սկիզբէն, անշուշտ քոլերան այսքան համատարած պիտի չդառնար: Պէտք է ըսել որ ժողովուրդն ալ իր ագիտութեամբ կը դիւրացնէ համաճարակին տարածումը: Այսպէս, ժողովուրդը և թաղապետական իշխանութիւնները, ձեռք ձեռքի տուած, ամէն ճիգ կը թափեն որ քոլերան միայն հանգստանք մը ստանայ: Ասոր դիւ, այդպէս ալ եղած է, քանի որ ամիսներէ ի վեր կը շարունակէ ան:

⁂ Կառավարութիւնը որոշած է արգիլել աշնան մէջ կատարուող տօնավաճառները, որոնք համաճարակը ա՛լ աւելի տարածելու պիտի ծառայէին:

⁂ Պրուսայի մէջ քոլերան քիչ մը մեղմացած է: Միայն օգոստոս ամսուն մէջ 579 դէպք պատահած են, որոնց 324ը մահացու: Ամենէն օդաւէտ համարուած յունական թաղին մէջ ալ քոլերա ծագած է անցեալ շաբթու, և գործադրուած առողջապահիկ միջոցները ոեւէ արդիւնք չեն ունեցած: Քաղաքին առողջապահական վիճակը դէշ պայմաններու կը գտնուի և թաղապետութիւնը բնաւ փոյթ չի տաներ մաքրութեան: Հակառակ տիրող համաճարակին, ժողովուրդը նախազգուշական միջոցներու կարեւորութիւն չընծայեր: Ամէն կարգի փտած պտուղներ կը ծախուին անարգել: Ինչ կը սպասէք այն ժողովուրդէն, որուն կուսակալը սա կարծիքը ունի թէ «մարդ կը մեռնի, երբ իր «էճէլ»ը հասած է»: Թուրք շրջանակներուն մէջ սա գաղափարը կը տարածեն թէ միքրոպ ըսուած բանը գոյութիւն չունի: Անկէ աւելի հիւրընկալ տեղ մը ո՞ւր պիտի կրնար գտնել քոլերայի միքրոպը:

⁂ Սելանիկի մէջ սեպիլի մը ջուրը վարակուած ըլլալով քոլերան յանկարծ սաստկացած է, հակառակ նախապէս ձեռք առնուած զգուշական միջոցներուն: Ժողովուրդը բնաւ կարեւորութիւն չընծայեր առողջապահիկ պատուէրներու: Կը շարունակէ վարակուած ջուրը խմել և քոլերայէ մեռած մարդոց դիակներուն հետեւիլ բազմութեամբ:

⁂ Առջի օրուան դէպքերը սա թաղերուն մէջ պատահած են. Խասքէօյ 4, Անատոլու Հիսար 3, Պէօյիւքտէրէ 2, Ունգափան 3, Օտունպազար 2, Շահզատէ Պաշը 1, Բիւյիւք Բազար 1, Եէնիմէկ 1, Ճէրահ Փաշա 1, Սիլահտար Աղա 1, Թօփհանէ 1, Պէշիքթաշ 1, Սկիւտար 1, Պէյլէրպէյի 1, Արնաւուտքէօյ 1, Մէվլէվիհանէ Գաբու 1, Գալաթիա 1. Վարակեալներուն մէջ կայ Պէօյիւքտէրէի թաղապետական բժիշկ տօքթ. Աշճեան:

⁂ Յունարէն թերթ մը կ'ըսէ թէ Բանանօ անուն իտալացի բժիշկ մը քոլերային դեղը գտած է: Այդ դեղը թէնթիւր տ'իօտ է և անով դարմանուած հիւանդները հարիւրին հարիւր կ'աղէկնան Պլազմէնի մաքրանոցին մէջ:

⁂ Պատերազմական Նախարարութիւնը կը ծանուցանէ թէ «Մարմարա» շոգենաւը, որ 1300 րէտիֆ Շէնքին կը տանէր, քոլերայէ վարակեալներ ունէր իր մէջ. սակայն պաշտօնեաները անոնց իսկոյն [illegible] չըլլալով համաճարակը տարածուած է: «Մարմարա» Պղալոմէն գրկուած է մէջը գտնուած զինուորներով: Նաւապետը, բժիշկը և զինուորական տաբուրներու պաշտօնեայ սպաները յանձնուած են Պատ. Ատեանին, դատուելու և իրենց պատասխանատուութեան համեմատ պատիժ կրելու համար:

⁂ Առողջապահական Խորհուրդը որոշեց Պոլսոյ մէջ կղզիացման շէնք մը պատրաստել, որ վաթսուն հոգի պիտի կրնայ բովանդակել:

ԹՈՒՐՔՈՒԻՏԱԼԱԿԱՆ ՄԻՋԱԴԷՊԸ

Լրագիրները չափազանցած էին Իզմիրի մէջ պատահած միջադէպը: Մայրաքաղաքիս իտալական դեսպանատունը հասած տեղեկութեանց համաձայն, միջադէպը Իզմիրի շրջակաները պատահած է և յափշտակուած դրօշը իսկոյն վերադարձուած է, հիւպատոսարանի պահանջման վրայ: Միջադէպը փակուած ըլլալով՝ դեսպանատունը չէ միջամտած:

⁂ Բ. Դուռը վաղը պիտի պատասխանէ այն ծանուցագրին, զոր իտալական դեսպանատունը յղած էր իտալահպատակ աղջկան մը իսլամութեան խնդրին առթիւ:

ՄԵԾ ԿՂԶԻԻ ՄԻՋԱԴԷՊԸ

Կ. Պոլսոյ յոյն երեսփոխան Պ. Բոտսաթանթինիտիս առջի օր Ներքին գործոց նախարարին հետ տեսակցութիւն մը ունենալով Մեծ Կղզիի մէջ պատահած միջադէպի մասին նախարարին ուշադրութիւնը հրաւիրեց: Երեսփոխանը պահանջեց որ մանրամասն քննութիւն մը կատարուի և խիստ պատիժ մը տրուի Տէմէթր Իլիրոսի մահուան պատճառ եղող անձերուն: Նախարարը պատասխանեց թէ տեղեկութիւն չունէր այդ գործէն: Իսկոյն միջադէպին տեղեկագիրը ուզեց ոստիկանական անօրէնութենէն: Խալիլ պէյ խոստացաւ մանրակրկիտ քննութիւն կատարել: Մեծ Կղզիի բնակիչները յուզուած են: Զոհին յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցած է ընդհանուր սրտաբեկութեան մէջ: Խեղճ երիտասարդը նշանուած էր:

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Բ. Դուռը Աթէնքի օսմ. գործակատարին միջոցաւ հելլէն կառավարութենէն բացատրութիւն ուզած է այն զինուորական պատրաստութեանց մասին, զոր Յունաստան կը կատարէ սահմանագլխին վրայ, Նարդայի կողմէն:

ԶԱՓՈՒՐ-ԱԶԱՏԱԿԱՆՆԵՐԸ

Զափուր-ազատական կուսակցութեան նախագահ զօրավար Իսմայիլ Հագգը փաշա Րիզէի քլիւպին մէջ բանախօսութիւն մը արտասանած է: Տրապիզոնի մէջ ալ քաղաքական ճառ մը խօսած է: Իսմայիլ Հագգը փաշա սա կարծիքը յայտնած է թէ սպաները պէտք չէ քաղաքականութեամբ զբաղին, թէեւ ինք զօրավարի համազգեստ կը կրէր: Ժողովուրդը չէր ուզեր հաւատալ թէ այդ զինուորականը կուսակցութեան մը պետն է:

ՄԱՐՏԱՆԱՒԵՐՈՒ ԳՆՈՒՄ

Յունարէն թերթ մը ըսածին նայելով, Նախարարաց Խորհուրդը որոշած է կարելի եղածին չափ քիչ ատենի մէջ զօրացնել նաւատորմը, պատրաստ մարտանաւեր գնելով: Բերուի հանրապետութիւնը տրամադիր է Թուրքիոյ ծախելու վերջին դրութեամբ և նոր շինուած յածաւորակներ: Նախարարաց Խորհուրդը այդ մասին խորհրդակցած է, առանց որոշում մը տալու այդ մասին: «Լա Թիւրքի» կը հաւաստէ թէ կառավարութիւնը սկզբունքով ընդունած է որ գործածուած մարտանաւեր չգնէ այլեւս:

ԳԱՀԱԼԻՃԻՆ ԴԻՐՔԸ

«Ամէրոսիլիթօս» կ'ըսէ թէ ծանր անհամաձայնութիւններ ծագած են Օսմ. Քոմիթէի և եպարքոսին միջեւ: «Ռումէլի»ի հրատարակած յօդուածը նախարարութեան դէմ խոր տպաւորութիւն մը առաջ բերած է պաշտօնական շրջաններու մէջ: Կը կարծուի թէ Օս. Քոմիթէի քարտուղար Հաճի Ադիլ պէյի Պոլիս ժամանումը առնչութիւն ունի այդ անհամաձայնութեան հետ: Հաճի Ադիլ պէյ երկար տեսակցութիւններ ունեցած է եպարքոսին և ներքին գործոց նախարարին հետ:

ՐԷԱՔՍԻՈՆԷՐՆԵՐՈՒ ՑՈՅՑԸ

Մանչէսթըրի թերթ մը կ'ըսէ թէ Շէրիֆ փաշա, Մէվլանզադէ, Իզզէթ Հօլօ և ուրիշ րէաքսիոնէրներ Ընդհ. Ժողով մը պիտի գումարեն Բարիզի մէջ, Ժէօն-Թիւրք Քոմիթէին դէմ պայքարելու միջոցներուն վրայ խորհելու համար: Այդ րէաքսիոնէրները իրենց մեծ հարստութիւնը պիտի տրամադրեն Թուրքիոյ մէջ խառնակութիւններ հանելու և Ապտիւլ Համիտը գահուն վրայ նստեցնելու նպատակաւ: Րէաքսիոնէրները քաջալերուած են նախորդ Շահին Պարսկաստան դառնալէն: Արդէն իսկ պատգամաւորներ ճամբայ ելած են՝ Բարիզի մէջ գումարուելիք ժողովին ներկայ ըլլալու համար:

ԺԱՆՏԱԽՏ ՉԷ ԵՂԱԾ

Յունարէն թերթ մը գրած էր թէ մայրաքաղաքիս մէջ ժանտախտի չորս դէպք պատահած են: Կատարուած քննութեամբ ստուգուած է որ անհիմն է այդ զրոյցը:

ՈՉ-ԻՍԼԱՄ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ

Զինուորական պաշտօնատան որոշումով, այսուհետեւ կրօնական իշխանութեանց իմաց պիտի տրուի երբ ոչ-իսլամ զինուոր մը մահամերձ վիճակի մէջ գտնուի, որպէս զի հարկ եղած կրօնական արարողութիւնները կատարուին:

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԻՆ ԽՆԴԻՐԸ

Քաղաքապետական Խորհուրդին նախագահ Թէվֆիք պէյ փոխ-քաղաքապետ անուանուեցաւ և իր պաշտօնը կայս. իրատէով վաւերացուեցաւ: Թաղապետութեանց Ընդհ. Ժողովին Բ. նախագահ Սաիտ Հալիմ փաշա և Քաղաքապետական Խորհուրդին անդամները առջի օր Թէվֆիք պէյի հետ խորհրդակցեցան:

ԱՓ. ՏՐԻՊՈԼԻՍԻ ԽՆԴԻՐԸ

Ափրիկեան Տրիպոլիսոյ երեսփոխանները մտադիր են, Երեսփ. Ժողովի նոր նստաշրջանը բացուելուն պէս, կառավարութիւնը հարցաքննել այն զրոյցներու մասին, որով Իտալիա նպատակ ունի Ափ. Տրիպոլիսը գրաւելու:

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

«Օսմ. Լոյտ» հետեւեալը կը գրէ.— «Ներքին գործոց պաշտօնատան մէջ մեր աշխատակիցներէն մէկուն յայտարարուեցաւ թէ կարելի չէ ուրանալ որ Վանայ ու Բաղէշի շրջակաները կարգ մը ազդեցիկ Քիւրտեր հողային խնդրին պատճառաւ կը հարստահարեն ժողովուրդը: Սակայն, հակառակ այդ բանին, քրդական խնդիր մը գոյութիւն չունի: Յիշեալ նահանգներու իշխանութիւնները հրաման ստացած են արդարութեամբ լուծել հողային խնդիրը: Արեւելեան Անատօլուի մէջ երեւան եկած հրոսախումբերը պիտի հետապնդուին»:

⁂ «Ժէօն-Թիւրք» կ'ըսէ թէ Ներքին գործոց Նախարարութեան հասած վերջին լուրերուն համաձայն, Վանայ մէջ կացութիւնը վրդովիչ հանգամանք ստացած է երկու քիւրտ ցեղերու միջեւ եղած անհամաձայնութեանց հետեւանքով: Կարգ մը նշաններ ցոյց կուտան թէ Քիւրտերը օտարներու կողմէ գրգռուած են:

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

«Ռումէլի» բուռն կերպով կը քննադատէ զինուորական վերջին առաքումներուն առթիւ պատկանեալ պաշտօնեաներու կողմէ գործուած պարտազանցութիւնները: «Նէրը Հագիգաթ» ալ այդ մասին յօդուած մը գրելով պատերազմական նախարարութեան գործառնութիւնները բուռն լեզուով մը կը քննադատէ:

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ԱՐԻՒՆԱԼԻՑ ԿՌՈՒԻ ՄԸ ԲԵՐԱՅԻ ՄԷՋ.— Առջի իրիկուն, լօթարիաճի Թօտորի բարեկամի մը հետ թուղթ կը խաղար Գալէօնճը-Գուլլուքի սրճարաններէն մէկուն մէջ: Յանկարծ աւելի փոքր վէճ մը ծագեցաւ երկու անձերուն միջեւ: Ոստիկան մը միջամտելով՝ ուզեց ձերբակալել Թօտորին: Բայց սրճարանին մէջ գտնուողներէն ալ ուզեցին ի նպաստ Թօտորի միջամտել: Ասոր վրայ, ոստիկանը օգնութեան կոչեց մօտակայ պահականոցէն ոստիկան-զինուորները: Այս վերջինները, սուինները անցուցած իրենց հրացաններուն, փողոցին մէջ հաւաքուած մարդոցմէ երկու հոգի վիրաւորեցին իրենց սուիններուն միջոցաւ: Այդ միջոցին խուճապ մը առաջ եկաւ և քանի մը կիներ ու տղաք ոտնակոխ եղան: Ըմպելիի վաճառատան մը և ուրիշ վաճառատուններու ապակիները կոտրեցան: Ի վերջոյ ոստիկան-զինուորները ձերբակալեցին Թօտորին և փողոցին մէջ լաւ մը ծեծել յետոյ, Կալաթա-Սէրայ տարին զայն: Ամբոխը Գալէօնճը-Գուլլուքի պահականոցին առջեւ ցոյցեր ըրաւ ոստիկանական պաշտօնեաներուն դէմ: Մէկ քանի հոգի ձերբակալուեցան: Ասիկա «Լէվանթ Հէրըլտ»ի պատմութիւնն է, մինչ «Սթամպուլ» կ'ըսէ թէ Թօտորի և իր ընկերը Եանի, կասկածելի բարոյականի տէր անձեր, գինովցած յետոյ սկսած են կռուիլ: Ոստիկանութիւնը միջամտելով ուզած է ձերբակալել զանոնք, բայց կռուարարները ընդդիմացած են: Այդ միջոցին Գալէօնճը-Գուլլուքի գինետուններուն մէջ գտնուող անձեր օգնութեան հասած են, երկու կռուարարները ազատելու համար: Ուրիշ ոստիկաններ ալ դէպքին վայրը փութացած են: Խառնաշփոթութեան ատեն երեք ոստիկաններ վիրաւորուած են, որոնց երկուքը ծանրապէս: Փողոցը խռնուած ամբոխին մէջ ալ քանի մը հոգի վիրաւորուած են: Այդ դէպքին առթիւ տասնի չափ ձերբակալութիւններ եղած են:

ԲԱՐԻՇԱՂԻ ՆՇԱՆԱԾԸ.— Թախթագալէ հաստատուած Պատոս անուն նպարավաճառ մը Անասթազիա անուն գեղեցիկ նշանած մը ունէր: Արդ, այս վերջինը իր քրոջ՝ Բանոյի մեղսակցութեամբ, անցեալ իրիկուն նշանածին խանութին դրամարկղը խորտակած և մէջը գտնուած 20 ոսկին գրպանած:

ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Սելանիկէն կը հեռագրեն թէ Լանկազայէն երկու յոյն կալուածատէրներ Պայօֆչայի մօտ սպաննուած են: Կը կարծուի թէ քաղաքական սպանութիւն մըն է գործուածը, քանի որ կալուածատէրներուն գոյքերը և դրամը կողոպտուած չեն:

ԽԱՂԱՄՈԼՆԵՐՈՒ ԿՌԻՒ.— Անցեալ գիշեր Պաքըրքէօյ Տէօրթ Եօլ Աղըզը խաղամոլներու և հաշիշամոլներու ժամադրավայրը եղող սրճարանի մը մէջ ոճիր մը գործուեցաւ: Խաղամոլներէն կասապ Հասան դանակի հարուածներով ծանրապէս վիրաւորեց իր խաղակիցը՝ Ֆախրի էֆ.ն: Մարդասպանը ձերբակալուեցաւ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԵՐԵՔ ՆՈՐ ՈՃԻՐՆԵՐ ՄՈՒՇԻ ՄԷՋ

—o—

«ԱՍԱՅԻՇ ՊԻՐՔԷՄԱԼ...»

Մուշի առաջնորդարանէն օգոստ 30 թուականով հետեւեալ հեռագիրը հասաւ երէկ Պատրիարքարան որ, երեք նոր սպանութիւններ կը գուժէ և որ աւելորդ անգամ մըն ալ ցոյց կուտայ թէ... անզօրութիւնը կատարեալ է Հայկական նահանգներուն մէջ՝ ընդհանրապէս և Մուշի մէջ՝ մասնաւորապէս:

Ահաւասիկ այդ հեռագիրը.—

«Կ. Պոլիս Հայոց Պատրիարքարանին

«Մեր շրջանին մէջ անդորրութիւն չկայ. հասարակ դէպքերէն զատ, այս շաբթուան ընթացքին Խոյթցի Նասիր խեղդուեցաւ և Գափիճօղլի ու Խասգիւղցի Գասօ անուն Հայերը քիւրտերու կողմէ սպաննուեցան. այս վիճակին շարունակութիւնը ժողովրդեան յուզման պատճառ եղած է. ան-

---

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ 123

ԱՊՏԻՒԼ ՀԱՄԻՏ ԵՒ ՇԷՐԼՕՔ ՀՈԼՄՍ

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՇԷՐԼՕՔ ՀՕԼՄՍ ԵՒ ԶԻԱ ՓԱՇԱ

ԳԼՈՒԽ ԺԲ.

— Իրարու հետ ցած ձայնով կը խօսակցէինք, յայտարարեց պահապանը, յետոյ պահ մը լռեցինք և ա՛լ անկէ ետքը չեմ յիշեր ի՛նչ եղաւ, ճիշդ այդ րոպէին էր որ երկուքս ալ քնացած էինք:

Նոյնը հաստատեց նաեւ թիկնապահը:

Մեծ դահլիճին մէջ ուր ամէնէն հաւատարիմ պալատականները հաւաքուած էին, Ապտիւլ Համիտ, խորին մտատանջութեան մէջ ինկած, սարսափահար դէմ- [illegible]

կարծես կը սպասէր թշնամիի դաշոյնը, դէպ ի իրեն ուղղուած: Կատարուած քննութեան ապարդիւնութիւնը ա՛լ աւելի տագնապներու մատնեց զինքը և վայրկեան մը այն աստիճան ընկճուեցաւ որ Իզզէթ փաշայի հետ առանձնանալով, ըսաւ թէ հարկ էր չորս ձերբակալուած անձերը անմիջապէս ազատ արձակել, ներում խնդրելով իրենց մասին կատարուած հարցաքննութեան համար:

— Բայց, վեհափառ տէր, ինչպէս կա- [illegible]

Ապտիւլ Համիտ այս դիտողութեան վրայ, վայրկեան մը իր պաղարիւնութիւնը գտաւ և ըսաւ.

— Այո՛, իրաւունք ունիս, կարելի չէ այդ մարդիկը ազատ թողուլ, բայց... իմ կեանքս վտանգի մէջ է... գոնէ մեր կատարած քննութիւնը արդիւնք մը տար:

— Վեհափառ տէ՛ր, ինչո՞ւ չէք ուզեր օգտուիլ Շէրլօք Հոլմսի ներկայութենէն, անգամ մը զինքը կանչենք և իրեն խորհուրդ հարցնենք, կարելի է անիկա լոյս մը սփռէ այս մութ խնդրին վրայ:

— Անմիջապէս կանչեցէ՛ք զինքը, գոչեց Ապտիւլ Համիտ, այո՛, իրաւունք ունիս, անիկա կրնայ երեւան հանել այս գաղտնիքը:

Քանի մը վայրկեան ետքը Մաք Լայն, զոր գացած անկողինէն հանած էին, եկաւ այն դահլիճը ուր կը գտնուէր Սուլթանը իր հաւատարիմ պալատականներով:

Անգլիացի գաղտնի ոստիկանը քունէն ընդոստ արթնցողի մը դժգոհ կերպա- [illegible]

դէպքը այնքան կարեւոր է որ մեր վեհափառ տէրը չվարանեցաւ այս անգամ ալ ձեր փորձուած ճարտարութեան և փորձառութեանը դիմելու, մանաւանդ որ ոեւէ յապաղում կրնար յաջողութիւնը բոլորովին վտանգել:

— Ի՞նչ է խնդիրը, հարցուց Շէրլօք Հոլմս, կամ բո՛ւն անունով Մաք Լայն, աչքերը շփելով:

Սուլթանին անձնական քարտուղարը մանրամասնօրէն պատմեց դաշոյնին և տոմսակին պատմութիւնը, ինչպէս նաեւ երկու պահապաններուն յանկարծական թմրութիւնը:

Մաք Լայն ուշադիր մտիկ ըրաւ ամէն պատմուածները, յետոյ ուզեց տեսնել պահապանը և թիկնապահը: Երկուքն ալ կանչուեցան: Թիկնապահը որ եւրոպական կրթութիւն ստացած սպայ մըն էր, կատարելապէս տեղեակ էր ֆրանսերէն լեզուի և Անգլիացին այդ լեզուով սկսաւ խօսիլ հետը: [illegible]

— Քնանալէ առաջ ոեւէ ըմպելի կամ ջուր չխմեցի՞ք:

— Բնաւ երբեք:

— Սիկառէ՞թ:

— Այո՛, մեր տուփերուն մէջ եղած սովորական սիկառէթները:

— Ամէն մէկը իր տուփէն սիկառէթը խմե՞ց թէ իրարու հրամցուցի՞ք:

— Փոխն ի փոխ իրարու հրամցուցինք, ըսաւ թիկնապահը:

— Կը յիշէ՞ք թէ վերջին անգամ ո՞վ հրամցուց սիկառէթը, հարցուց Մաք Լայն:

— Իրաւ որ այդ մանրամասնութիւնը լաւ չեմ յիշեր և որոշ պատասխան մը չեմ կրնար տալ... ինչ որ գիտեմ վստահօրէն, սա է որ մինչեւ ետքը իրարու սիկառէթ հրամցուցինք:

— Երկուքդ ալ միեւնոյն տեսակ ծխախոտ կը գործածէ՞ք:

— Ոչ, իմինները եգիպտական են, մինչ ընկերս Ռէժիի սիկառէթներ կը գործածէր: [illegible]

Մաք Լայն պահ մը ճակատը շփեց, յետոյ ըսաւ.

— Գուցէ ձեր ընկերոջ յիշողութիւնը աւելի զօրաւոր ըլլայ, քիչ մըն ալ զինքը հարցափորձենք:

Եւ Իզզէթ փաշային դառնալով աւելցուց.

— Հաճեցէ՛ք հարցնել իրեն թէ՝ նախ ո՞վ որու սիկառէթ հրամցուց:

Պալատականը դարձաւ դէպ ի Սուլթանին անձնական պահապանը և հարցումը կրկնեց թուրքերէն լեզուով:

— Ես առանձին նստած էի դրան քով երբ թիկնապահ պէյը եկաւ և լաւ կը յիշեմ որ առաջին անգամ ինք ինծի սիկառէթ մը ուզեց ըսելով. «իմ սիկառէթներս եգիպտական են, հատ մը քուկիններէդ տո՛ւր բերանփոխ ըլլալու համար:» Ասոր վրայ տուփս հանեցի և մէյմէկ հատ ծխեցինք:

— Յետո՞յ....:

— Յետոյ, փոխադարձաբար ես իրմէ եգիպտական սիկառէթ մը ուզեցի բերանփոխ ըլլալու համար... և այսպէս շարու- [illegible]

(Շարունակելի)

դրրրութեան վերահաստատման համար ձեռնհաս իշխանութեան մօտ հարկ եղած դիմումները կատարեցէք»։

Առաջն. Փոխանորդ
ԵՂԻՇԷ ՔՀ.

ԽՈՅԹԻ ԽՆԴԻՐԸ

Պատրիարքարանը ամէն առաջ թագրիրով մը պահանջած էր կառավարութենէն որ Խոյթի ոճրագործներուն խնդիրը չէզոք կուսակալութեան մը կեդրոնը փոխադրուի և հոն տեղի ունենայ դատավարութիւնը։ Դատական Նախարարութիւնը այս պահանջը հաղորդած ըլլալով Բաղէշի կուսակալութեան, տեղւոյն ընդհ. դատախազութիւնը պատասխաներ է թէ՝ ձերբակալուած 17 ոճրագործներուն դատավարութիւնը տեղի կունենայ և առաջ կը տարուի ամենայն անկողմնակալութեամբ և հետեւաբար տեղափոխութեան ո և է օրինական պատճառ գոյութիւն չունի։

ՖԱՐԴԻՆԻ ՈՃԻՐԸ

Տիգրանակերտի առաջնորդ. Ջաւէն եպիսկ. կը գրէ.— «Ֆարգինի առաջնորդարանէն մեզ կը տեղեկագրուի թէ Պազօտինցի (Սլիվանի գիւղերէն) Կարապետ Հէլօ անուն հայը՝ որ քանի տարի առաջ իր պապենական օճախն ու արտերը լքած և շրջակայ քիւրտերու կեղեքումներէն Զօրի գիւղէն փախած էր, 15 օր առաջ՝ Զօրէ գիւղին շրջակայքը գտնուած իր կանոնաւոր «թափու»ով արտերը խոպան գրաւելու համար թունաւորուեցաւ Մալի Պատեցի Ուսըվէ Աղօ և Հուսէյնէ Համօ անուն քիւրտերէն և անոնց ընկերներէն, որոնք քանի տարիէ ի վեր իր քոյրն առեւանգելէ վերջ չարունակ կը կեղեքէին իրեն հետ ուրիշ շատ մը հայ գիւղեր։ Հիրուընէ ի վեր Մալապատեցիք արդէն «ճարէ» չէին տար իրեն՝ մինչ տարը տարիէ ի վեր իր արտերը կը ցանէին, այս տարի ե բ կառավարութեան դիմած և քննիչ տարած էր՝ բռնաւէր քիւրտերը ըսած էին իրեն թէ՝ «քանի որ հուրրիյէթը կը փլի՝ մենք ալ ճարա չենք տար» Իսր քանի օր առաջ յիշեալ Կարապետ իր արտերը աչքէ անցուցած կը վերադառնար՝ ճամբուն վրայ գտնուած Մալա-պատէ գիւղէն քիչ մը ջուր խմել կ'ուզէ։ Ուսըվի Աղօ ու Հուսէյնի Համօ՝ շատ պնդելով իրեն գաւաթ մը կաթ և հաց կը բերեն զոր կ'ուտէ։ Ճամբան խիթեր կ'զգայ և հազիւ իր տունը կը հասնի անկողին կ'իյնայ ու սաստիկ տանջանքներով կը մեռնի քանի մը օրէն։ Կառավարութեան դիմելով՝ հիւանդութեան ծանր պարագային մանրքէմէն քննիչ գնաց, իսկ մեռնելէն օր մը ետք բժիշկ երթալով մարմինէն կտորներ բերաւ Տիգրանակերտ, որոնք պիտի ղրկուին Պոլիս՝ զննուելու համար։ Ոճրագործները չեն ձերբակալուած։ Ձեր ուշադրութեան կը յանձնեմ այս նորօրինակ ոճրագործութիւնը։»

ԱՂԹԱՄԱՐԻ ՈՃԻՐՆԵՐԸ

Աղթամարի կաթ. փոխանորդը կը գրէ Պատրիարքարան.— «Օգոստոս 9 թուականով հեռագրեցինք Կաւաշի մէջ կատարուած նոր ոճիրներու նկատմամբ։ Այս անգամ կը փութամ տալ այդ առթիւ մանրամասնութիւնները։ Դախմանց գիւղի Հիւսէյին աղան որ Կաւաշ գաւառի բոլոր դժբախտութիւններուն և չարիքներուն հեղինակն է եղած և միեւնոյն ժամանակ Կաւաշի մէջլիսի իտարէի անդամներէն է, լուր կը ղրկէ Ծալու գիւղը (Կարկառ) Օհաննէս անուն ազգայինին որ գայ և իրենց գիւղի տասանորդական տուրքը իրմէն գնէ։ Յիշեալ Յովհաննէս իր հետ առնելով իր տասը տարեկան հօրեղբօրորդին կուգայ զինք տեսնելու. վերադարձին կը սպաննուին Դախմանց գիւղին վերեւը. ոճրագործները երկու դժբախտ զոհերու ականջներն ալ կտրելով կը տանին։ Այս ոճիրը խիստ ծանր և ճնշիչ տպաւորութիւն գործեց մեր գաւառի ազգայիններուն վրայ. բոլորն ալ սարսափի ենթարկուած են. մանաւանդ երբ կը նկատեն որ քիւրտերը վերջերս սկսեր են երես առնել և կոտորածի սպառնալիքներով խօսիլ հայերու հետ. երբ կը տեսնեն որ Սայիտ, Միր Մըհէն և Մահմէ աւազակները անարգել կը շրջին նահանգին մէջ և կառավարութիւնը անկարող կը հանդիսանայ զիրենք ձերբակալել։» Պատրիարքարանի դիմումներուն վրայ պատասխանատու Նախարարը յայտարարած է թէ՝ Խոյթի զինուորները ետ կանչուած չեն. անոնք իրենց տեղերը կը մնան, բայց ուրիշ տեղեր ալ աւազակութեանց ձայներ լսուելով անոնցմէ 80 զինուոր զատուած և ղրկուած են այդ աւազակութեանց տեղերը։ Նախարարը խոստացեր է Անատոլըի կացութեան մասին հարկ եղածը կարգադրել։

ՏՆՏԵՍ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ.

1. Խորհուրդը նկատողութեան առնելով Արմաշի վանքին մատակարարական խնդիրը, որոշեց վերստին յանձնարարել Խնամակալութեան ներկայացնելու իր հաշիւները, միւս կողմէ նկատելով որ վանքին սեփական ընդարձակ անտառները և հողերը ապարդիւն վիճակի մէջ թողուած են, նոյնպէս որոշեց առաջարկել Բաղաք. Ժողովին դպրեվանքին միաբաններէն մին կամ Հալքայի կամ Կրինեօնի երկրագործական վարժարանը ղրկել՝ անտառաբանութիւն, շերամաբուծութիւն ուսանելու և դառնալով վանք, անոր հաշւոյն շահագործելու համար ընդարձակ հողային ստացութիւնները։ 2. Խորհուրդը ինքնակալութեան Մայր Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ նկատողութեան առնելով վերստին Պէշճեան Ամիրայի կտակէն Գալաթիոյ եկեղեցւոյ վճարելի կտակարաժիններու խնդիրը, որոշեց առաջարկել Բաղաք. Ժողովոյ որ ամսական 2 ոսկի վարձք բերող կալուած մը՝ Մայր եկեղեցւոյ կողմէ Գալաթիոյ Թաղ. Խորհրդոյ տնօրէնութեան ներքեւ դրուի, իսկ յետնեալները վճարուին միանուագ ամէն առաջ տեղի ունեցած կարգադրութեան համաձայն։

ԳԱՒԱՌԻ ՑԱՒԵՐԷՆ

Հասան-Գալայի մէջ բնակող Կարնեցի դերձակ Պ. Արամ Պալասանեան՝ քանի մը շաբաթ առաջ՝ 2 կիներու և մէկ օրիորդի հետ Կարին երթալու ատեն Տէրէ Պօյիի քով կը հանդիպի Հասան-Գալէի հաճի պայրագտար պատէ Աճի «պէկի», որ բանի կ'ուզէ կիներու պատիւը ձեռք ձգել։ Արամ գրեթէ 4 ժամ կ'ընդդիմանայ և կը պաշտպանէ զանոնք, մինչեւ որ թլթատարի թաթարը կը հասնի և ծեծելով Աճին իր հետ կ'առնէ և կը հեռացնէ զայն, քիչ ետքը յիշեալ արիկան դարձեալ կը վերադառնայ և իր անպարոյական նպատակները կ'ուզէ յառաջ տանիլ։ Այս անգամ ալ փայտ բերող սայլապաններ կ'օգնեն։ Վերջապէս Արամ կը հասնի Կարին և վերադարձին Հասան-Գալէի կառավարութեան կը դիմէ, ուրկէ պատասխան կը տրուի այսպէս .«Օ տա նէ՞ տիր քի կէլիպ չէքվա խոյորսուն». իսկ այս պաշտպանութիւնը այն բանին համար է որ, կըսէ «Ցաւալ», Աճի «պէկ» Հասան-Գալէի կառավարական բոլոր պաշտօնեաներուն շատ մօտիկ բարեկամն է։ Պ. Արամ Պալասանեան յուսահատ, ամսոյս 18 Կարին կերթայ և կը բողոքէ կուսակալին որ կը լսէ խնդրարկուին բողոքը և հեռագրով «պէկի» ձերբակալման հրամանը կ'արձակէ։

⁂ Բաբերդէն օգոստ. 2 թուով կը գրեն.— «Բ-բերդցի հանգուցեալ Յովհաննէս Գափֆային Մալասա գիւղին մէջ ունեցած 53 կտոր արտերը, 1 պարտէզը և 4 կտոր կալուածները օգտուելով ժառանգորդներուն բացակայութենէն գրաւած են Մալասայի գիւղացիները և իրենց մէջ բաժնած. իսկ երկու կտոր արտն ալ կը գտնուի Լաղըքի Օսման էֆէնտիի ձեռքը։ Սահմանադրութենէն վերջ դարձան ժառանգորդները և տիկին Ասանէթ դիմեց կառավարութեան, մէկ մեծ մասին թափոնները վերանորոգեց, Մէճլիսի Իտարէէն սեփականատիրութեան իրաւունք ձեռք բերաւ, բայց Ապրիլ 24 թիւ հրամանը հանելով բռնատէրողները որոց ձեռքն են մինչեւ այսօր գրաւուած կալուածները, դիմեցին դատարան։ Ասանէթ բազում ծախքերէ վերջ՝ դատարանին դիմելով ալ ընկլիք ծախքերէն և կրկլիք դժուարութիւններէն յուսահատ՝ հետապնդելէն ետ կեցաւ։»

ՄԵԿՆՈՒՄ

Երէկ Խըտիվական շոգենաւով Եգիպտոս վերադարձաւ ծանօթ տաղանդաւոր բանաստեղծ-փաստաբան Վահան էֆ. Մալէզեան որ ամիսուկէսէ ի վեր Պոլիս կը գտնուէր։ Հայկական Բարեգործական Ընկերութեան Կայսրական Խորհուրդի համակիր ու մրաջան ատենադպրին ողջերթ մաղթելու համար շոգենաւ փութացած էին բազմաթիւ բարեկամներ և համակիրներ։

ՌՈՒԱՔԵԼԵԱՆ-ԳԱԼՖԱԵԱՆ
ՎԷՃԸ

«Մշակ»ի խմբագիր Պ. Հ. Առաքէլեան հետեւեալ բաց նամակը ղրկած է մեզի, զոր նոյնութեամբ կը հրատարակենք.—

«Արեւելք» լրագրի յարգելի խմբագրութեան.

Կը խնդրեմ հետեւեալ պատասխանը տպել ձեր թերթի օգոստոսի 26ի համարին մէջ տպուած Պ. Գ. Գալֆաեանի «բացնամակին»։

Հ. Ա.

⁂

«Երէկ, օգոստոսի 29ին, երկուշաբթի, ինձ մօտ եկան Պ. Գասպար Նէմցէ և Պ. Գ. Գալֆաեան։ Վերջինս, ներողութիւն խնդրելով, որ ինձ ուղղած բաց-նամակին մէջ դուրս է եկել վայելչութեան սահմանից, խնդրեց որ ես ցոյց տամ այն աղբիւրները կամ փաստերը, որոնց հիման վրա ես գրել եմ 1893 թ. «Մշակ»ի մէջ տպուած իմ «մի ամիս Աթէնքում» ուղեւորական ակնարկների մէջ, թէ Գալֆաեանը թիւրքաց կառավարութեան լրտես է եղել։

Արդ, բարոյական պարտք եմ համարում յայտնել, որ ինձ և իմ այն ժամանակուայ ուղեկիցներին այդ տեղեկութիւնը հաղորդողներն եղել են Աւետիք Նազարբէկեան և իր կինը, որոնք այդ ժամանակ ապրում էին Աթէնքում։ Անձնապէս ես ոչ մի այլ փաստ և այլ տեղեկութիւն այն մասին թէ Պ. Գ. Գալֆաեանը համիտական լրտես է, չեմ ունեցել, բայց Նազարբէկեանների հաղորդած տեղեկութիւնից։ Եւ որովհետեւ այսօր թէ՛ Պ. Գասպար Նէմցէ, թէ մի քանի այլ անձինք հաստատեցին ինձ, թէ այդ տեղեկութիւնը Նազարբէկը հաղորդել է թշնամութեամբ և չարամտութեամբ, ինքն այն ժամանակ լինելով կուսակցական հակառակորդ Պ. Գալֆաեանի. ուստի ինձ մնում է միայն ցաւ յայտնել, որ ես, հաւատալով Նազարբէկի չարամիտ թելադրութեան, ակամայ, վիշտ եմ պատճառել մի երիտասարդի, որ ընդհակառակը ինքն հալածական է եղել համիտեան բռնակալութեան կողմից։

Օգոստ. 29 Հ. ԱՌԱՔԷԼԵԱՆ

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Կը խնդրուի հետագայ նամակը ձեր ազգօգուտ թերթին մէջ հրատարակել ազգասիրաբար և անկողմնակալ ոգւով։

Խորին Յարգանօք
ՄԻՆԱՍ ԱՐԻՍՏԱԿԷՍԵԱՆ
ԱՆԴՐԷԱՍ ՋԵՆՈՐԵԱՆ
ԳՐԻԳՈՐ Յ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

26 Օգոստ. 1911
Պէշիկթաշ

ՊԱՏՃԷՆ ՆԱՄԱԿԻ,
որ ուղղուած է Պատուարժան Տնտեսական Խորհրդոյ անդամոց

Թաղիս Ս. Եկեղեցւոյ հաշուական խնդրոյն քննութեան առթիւ Պատրիարքարանի համարակալ Ցարիֆ Հայրապետեանի մէկ զեղծումը երեւան ելած լինելով, Թաղիս ներկայ Թաղ. Խորհրդոյ պատուական Ատենապետ Սըլալէմճեան էֆէնտի որ 1908 թուականէն ալ ատենապետութեան պաշտօն վարած է, այս զեղծումը ներկայացուցեր է, ինչպէս կը լսենք, յատենի Տնտես. Պատուարժան Խորհրդոյ։

Ստորագրեալ Թաղեցիքս, Ազգ. Պատրիարքարանի արժանապատուութեան և Կեդր. Սնտուկի շահուցը նախանձախնդիր, ներկայ գրութեամբ կը խնդրենք որ պէտք եղած քննութիւնը շուտով կատարուի և զեղծարարն անմիջապէս հրաժարեցուցուի պաշտօնէ յօրինակ այլոց։

Կը խնդրենք որ Նախորդ և Ներկայ Տնտեսական Խորհրդոյ անդամ Շիրինեան Եդուարդ էֆէնտի ազգային գործերու մէջ մտնելով, զեղծարարները և Ազգին դրամները կոխորդը անցնող պաշտօնեաները չպաշտպանէ և չքաջալերէ և յիշեալ զեղծարար պաշտօնեան իբրեւ քննիչ չուղարկէ Թաղերը։

Մնամք Յարգանօք
26 Օգոստ. 1911 Ի դիմաց Թաղեցւոյ
Պէշիկթաշ (Ստորագրութիւնք)

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՀԱՅ ՎԻՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՄԵՆԷՆ ՇԱՀԵԿԱՆ ԳԼՈՒԽ ԳՈՐԾՈՑԸ
ԱՊԴ-ԻՒԼ ՀԱՄԻՏ
ԵՒ
ՇԷՐԼՕՔ ՀՕԼՄՍ
ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԷՊԻՆ Ա. ՀԱՏՈՐԸ

ՀԵՂԻՆԱԿ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

Այս վէպը որ իբրեւ թերթօն հրատարակուիլ սկսած օրէն իսկ անօրինակ յաջողութիւն մը գտած է և թարգմանուած է թուրքերէնի, ֆրանսերէնի և յունարէնի, կը պատկերացնէ Համիտեան բռնակալութեան վերջին շրջանի դէպքերը, վիպային ամենահետաքրքրական դրուագներով ու միանգամայն պատմական ճշգրտութեամբ։

Մանօթ տաղանդաւոր հեղինակը որուն բոլոր գործերն ալ միշտ մեծ ընդունելութեան արժանացած են, իր այս արկածալից մեծ վէպովը, առաջնակարգ տեղ մը կը գրաւէ մեր գրչի վարպետներուն քով։ Երբեք հայերէն լեզուով վէպ մը չէ գրուած որ ԱՊԴ-ԻՒԼ ՀԱՄԻՏ ԵՒ ՇԷՐԼՕՔ ՀՕԼՄՍի չափ անընդհատ հետաքրքրութեան մը մէջ պահէ ընթերցողը։ Օտար ընթերցողներու, մանաւանդ մեր թուրք հայրենակիցներու քով այս վէպին գտած աննախընթաց ընդունելութիւնը արդէն գրաւական մըն է անոր ամենամեծ արժանիքին։

Միւս հատորները որոնք մամուլի տակ կը գտնուին, հետզհետէ լոյս կը տեսնեն կարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ։

300է աւելի մեծադիր էջերէ բաղկացած մէկ մի հատորին գինն է միայն ՎԵՑ ԳՐՈՒՇ։ Կը գտնուի բոլոր գրավաճառներուն քով։

ԹՐՈՒԹ ՎԷ ՄԷԱՊԻՐ ԻՏԱՐԷՍԻՆՏԷՆ

Գօնիքթօր մէքթէպինէ մուգթազի գըրգ ատէտ բէսիմ ճէտքմէճէլի մասալարընըն մէվճուտ նիւմունէլէրի վեճհլէ իմալ վէ թէսլիմի մունագասասը եօնիւ միպոտէքի շէհրը էյլուլըն պէշինճի բազար էրթէսի կիւնիւնէ գատար թէմտիտ իտիլմիշ օլմագլա թալիպ օլանլարըն Թիճարէթ վէ Նաֆիա Նէզարէթինտէ գօմիսեօնը մախսուսընա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի։

29 Աղուսթօս 327

ՍԵԼԱՆԻԿ ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆԸ
ԴԱԼԱԹԻԱ, ՔԱՐԱՓԻՆ ՎՐԱՅ

Այս նորահաստատ գարեջրատան մէջ ամէն կարգի ընտիր ըմպելիներ կը գտնուին։ Ազանդերը մաքուր և առաջնակարգ են։ Սպասարկութիւնը անթերի։ Վիեննական գարեջուր ալ կը ծախուի այդ կազինոյին մէջ, որուն տէրը ամէն ջանք կը տանի, իր յաճախորդները գոհացնելու համար։ 10—1

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԻ ԽՆԴԻՐԸ

Նախարարաց Խորհուրդը երէկուան նիստին մէջ ելմտացոյցի խնդրով միայն զբաղեցաւ։ Պատերազմական Նախարարը երէկուան գումարումին մէջ դարձեալ ընդդիմացաւ պատերազմական նախարարութեան ելմտացոյցէն մէկ միլիոնի զեղչ մը ըլլալու մասին, յայտարարելով թէ զինուորական բոլոր շրջաններուն մէջ կատարեալ անդորրութիւն չի տիրեր, որպէս զի կարելի ըլլայ ո և է զեղչ ընել։ Ընդհ. համաձայնութեան մը յանգելու համար, Նախարարաց Խորհուրդը որոշեց որ իւրաքանչիւր նախարարութեան հաշուակալը ելմտական նախարարութեան հետ բանակցի կատարելիք զեղչի մասին և արդիւնքը հաղորդուի Նախարարաց Խորհուրդին։ Պատերազմական նախարարը, առանց հրաժարելու, պիտի պնդէ իր տեսակէտին վրայ, ընդունիլ տալու համար զայն։ Պատերազմական նախարարութենէն զատ միւս նախարարութիւններն ալ կը հակառակին որ նոր զեղչեր չընեն։ Կրթական նախարարը յայտարարած է թէ հարկ պիտի ըլլայ բոլոր վարժարանները փակել։ Կ'ըսուի թէ ելմտական նախարարը պիտի հրաժարի։

ՔՈԼԵՐԱՆ

Աւչի օրուան ժամը 8էն մինչեւ երէկուան ժամը 8ը քոլէրայէ 26 դէպքեր պատահեցան, որոնց 6ը մահացու։ Հին վարակեալներէն ալ 8 հոգի մեռան։

⁂ Վերջին քառասունըութը ժամուան մէջ զինուորներէն 2 հոգի բռնուած և 3 հոգի ալ հին վարակեալներէն մեռած են։

⁂ Օգոստ. 27ին Գոտոմա՝ 14 մահացու դէպք, Էնկիւրի 49 դէպք որոնց 32ը մահացու, օգոս. 28ին Դամասկոս՝ 3 մահացու դէպք, օգոս. 29ին Սելանիկ 2 դէպք և 7 մահ, օգոս. 28ին Մամուրէթիւլ-Ազիզ՝ 4 դէպք և 10 մահ, Իզմիր 1 դէպք և 2 մահ, Իզմիր՝ 22 դէպք ու 1 մահ, Սամսոն 1։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄ

Նիւթէի բանտէն փախած տասը բանտարկեալներ ձերբակալուած են։

ՔԻՒՐՏ ՑԵՂԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ ԿՌԻՒ

Շէմտինանի (Վան) մէջ հակառակորդ երկու քիւրտ ցեղերու միջեւ մղուած կռիւները դադրեցնելու և ժողովուրդը պաշտպանելու համար բաւականաչափ զինուոր ղրկուած է։ Երկու կողմի կորուստներն ալ մեծ են։ Քրդական գիւղ մը այրուած է։

ՎԱՐՁՈՒ ՍԵՆԵԱԿ

Բերա, Կալաթա Սէրայի դիմաց, Անգլիոյ դեսպանատան պարտէզի պատին քովնաիփողոցը, Համա լՊաչը Ճատտէսի, թիւ 16 Անարէա Սափա Ապարդըմանին, 3 թիւ Ապարդըմանին մէջ պատուաւոր ընտանիքի մը կողմէ ճոխ կերպով կահաւորուած և մաքուր սենեակ մը կայ տրամադրելի՝ չափաւոր գնով. փափաքողներ (անկլն, օրիորդ և պարոն) պէտք է դիմեն յիշեալ հասցէին։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.— Բոնոլիակ $4^{0}/_{0}$ օսմ. փոխառութեան պարտամուրհակներէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1905 սեպտ. 1)14ին ատարած թիւ 31 կտրօնները և 1896 օգոս. 1)14ին 13րդ վիճակահանութեան մէջ ամորթի ելած արժեթուղթերը եթէ երբեք մինչեւ օգոս. 31)13 սեպտ. չներկայացուին, ջնջուած պիտի համարուին։ 10—4

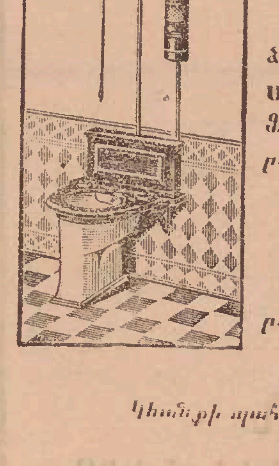
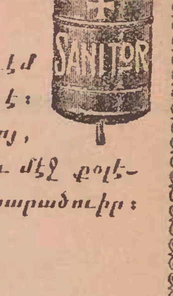

ՍԱՆԻԹՕՐ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ՄԱՍՆԱՒՈՐԱՊԱՐ ՔՈԼԷՐԱՅԻ ԴԷՄ
ԶՕՐԱՒՈՐ ԶԷՆՔ ՄԸՆ Է

Եւրոպայի թէ՛ հանրային վայրերուն և թէ տուներուն մէջ գործածուած այն գործիքը, որ շատ լաւ ընդունելութիւն գտած է, գարշահոտութեան առաջքը կ'առնէ և ամէն տեսակ մանրէները բնաջինջ կ'ընէ։ Իրեն յատուկ անուշահոտութիւնը զօրութիւն կուտայ մարմնոյն։

ՍԱՆԻԹՕՐ

Եւրոպայի մէջ հիւանդութիւններու դէմ ձեռք առնուած նախազգուշական միջոցն է։ ՍԱՆԻԹՕՐԻ շնորհիւ է որ Գերմանիոյ, Անգլիոյ, Ֆրանսայի և ուրիշ քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ քոլէրա, թիֆօ և ուրիշ հիւանդութիւններ չեն տարածուիր։

ՍԱՆԻԹՕՐ

Պարտաւորիչ կերպով կը գործածուի Եւրոպայի հանրային վայրերուն մէջ։

ՍԱՆԻԹՕՐ

Կեանքի պահպանիչը ըլլալով ամէն տեղ անհրաժեշտ է։

ՍԱՆԻԹՕՐ

Խիստ օգտակար գործիք մը ըլլալուն, անիկա պէտք չէ անպակաս գտնուի ո՛չ մէկ տունէ, գրասենէ, գործարանէ, օթէլէ, հիւանդանոցէ, վերջապէս հանրային ու մասնաւոր ամէն վայրերէ և նոյն իսկ ճամբեններէ ու միջանցքներէ։

Ղալաթիա, Պալըք Բազար, Խնամակալութեան խանին թիւ 11 սենեակին մէջ «Սօսիէթէ Սանիթօր»ի կողմէ միայն կը ծախուի։ 18—37

ՔՈՒՐԹԷԼՇԻ ԵՂԲԱՐՑ
ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ
ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
4, Բերա, Թիւնէլի դիմաց, 4

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԵՒ ՏԵՂԱԿԱՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ, ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ԿԱՀԱՒՈՐՈՒՄ. ՃԱՇԱՐԱՀԻ. ՆՆՋԱՍԵՆԵԱԿԻ ԵՒ ՀԻՒՐԱՍՐԱՀԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ ԵՒ ԱԹՈՌՆԵՐ

Կարասի գնելէ առաջ, մեր վաճառատունը այցելեցէք։ Գիները խիստ չափաւոր եւ անմրցելի են։ Այցելութիւն մը կը բաւէ, համոզուելու համար։ 53—44

ԱՆՎԻՃԵԼԻՕՐԷՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԿԱԹՈՎ ՇՕՔՕԼԱՆ
ՆԷՍԹԼԷ
շօքօլան է որ Զուիցերիոյ մէջ, Ալպեանճերու ամենազուտ կաթով պատրաստուած է

ՆԷՍԹԼԷԻ ԿԱԹՈՎ ՇՕՔՕԼԱՆ
ամենէն սննդարարն է եւ իր համը ամեն տեղ գնահատուած է։

ՆԷՍԹԼԷԻ ԿԱԹՈՎ ՇՕՔՕԼԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

Ուխտագնացութիւն դէպի ԱՐՄԱՇ (Իզմիտի մօտ)

Ստորագրեալ տնօրէնութիւնս պատիւ ունի ծանուցանել Արմաշ գացող ուխտաւորներուն թէ նախորդ տարիներու պէս, այս տարի ալ յատկապէս կարեւոր զեղչեր ըրած է երթ ու դարձի տոմսակներու գիներուն վրայ։

Գիները հետագայ կերպով սահմանուած են.

(Հայտար-Բաշայի նաւահանգստին սակագինն ու գրոշմատուրքը միասին հաշուելով)

	ԵՐԹ ՈՒ ԴԱՐՁԻ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐ Չափահասներու համար		ԵՐԹ ՈՒ ԴԱՐՁԻ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐ 3էն 10 տարեկան տղոց համար	
Հայտար-Բաշայէ Իզմիտ	Ա. կարգ արժթ. գր.	51.10	Ա. կարգ արժթ. գրամ.	26.—
	Բ. » » »	30.20	Բ. » » »	15.20
	Գ. » » »	20.20	Գ. » » »	10.20
Գարթալէ Իզմիտ	Ա. կարգ արժթ. գրմ.	50.10	Ա. կարգ արժթ. գրամ.	25.—
	Բ. » » »	30.—	Բ. » » »	15.—
	Գ. » » »	20.—	Գ. » » »	10.—
Հայտար-Բաշայէ Ատա-Բազար	Ա. կարգ արժթ. գրմ.	115.20	Ա. կարգ արժթ. գրամ.	58.10
	Բ. » » »	65.30	Բ. » » »	33.—
	Գ. » » »	41.20	Գ. » » »	21.—
Աք-Շէհիրէ Ատա-Բազար	Բ. կարգ արժթ. գրմ.	185.20	Բ. կարգ արժթ. գրամ.	92.30
	Գ. » » »	122.20	Գ. » » »	61.10
Աֆ.-Գարահիսարէ Ատա-Բազար	Բ. կարգ արժթ. գրմ.	143.10	Բ. կարգ արժթ. գրամ.	71.30
	Գ. » » »	93.20	Գ. » » »	47.—
Գիւթահիայէ Ատա-Բազար	Բ. կարգ արժթ. գրմ.	104.30	Բ. կարգ արժթ. գրամ.	52.20
	Գ. » » »	68.10	Գ. » » »	34.—
Էսկի-Շէհիրէ Ատա-Բազար	Բ. կարգ արժթ. գրմ.	77.10	Բ. կարգ արժթ. գրամ.	38.20
	Գ. » » »	50.10	Գ. » » »	25.—
Պիլէճիկէ Ատա-Բազար	Բ. կարգ արժթ. գրմ.	62.30	Բ. կարգ արժթ. գրամ.	31.10
	Գ. կարգ արժթ. գրմ.	39.—	Գ. » » »	19.20

Երեք տարեկանէն վար եղող տղայք ՁՐԻ պիտի երթեւեկեն։

Բուն ծրարները, ինչպէս՝ անկողին, մնաւ ևայլն ՁՐԻ պիտի փոխադրուին, միայն թէ իւրաքանչիւրէն 30 փարա պիտի առնուի իբր արձանագրութեան ծախք։

Արմաշի ուխտագնացութեան յատուկ տոմսակները պիտի ծախուին վերոյիշեալ կայարաններէն, ինչպէս նաեւ Գարաքէօյի կամուրջին կիշէն, սեպտեմբեր 1)14էն սկսեալ մինչեւ նոյն ամսոյն 10)23։

Վերադարձին՝ այս մասնաւոր տոմսակները պիտի ընդունուին սեպտեմբեր 11)24էն սկսեալ մինչեւ 23)6 հոկտեմբեր։

Բաղաքները պէտք է կայարանապետներուն ուղղել։

Հայտար-Բաշա, 30 Օգոստոս ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՀՈՒՐՐԻԷԹ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑԸ
ՆՈՐ ՆՄԱԿԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ, ԹԻՒ 16
ԵԿՈՒ ԱՂԱՁԱՏԷ ԷՏԻՊ ԷՐԶՐՈՒՄԻ
ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ԿԱՐԱԳ

Այս անգամ Եւրոպայէն բերել տուած է ամէնէն ընտիր կարագները։ Նոյնպէս այդ վաճառատան մէջ կը ծախուին Տրապիզոնի, Հալէպի, սիպերիական, Դանուբի անխառդալս իւղերը և ասանին նպարեղէնի վերաբերեալ ամէն տեսակ ընտիր ուտելեղէններ։ Հանրութենէն կը խնդրուի անգամ մը այցելել այն վաճառատունը։ 2—50

ՊԱՀՐԻՅԷ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

Թէրսանէի ամիրէ ֆապրիգալարը իչին լիւզում օլան իւչ նէվիտէն ճէմ ալթը պին գըրք բէրյէն չիվիքի մէվզըի մունագասայա գօնըլմուշ վէ չէհրը հալին (՚ժուզ) պիրինճի չէհարշէնպիհ կիւնիւ իհալէի էվվէլիյէսինին վէ էյլուլըն իւչիւնճի ճումա էրթէսի կիւնիւ ալէ իհալէի գաթիյէսինին իճրասը մուգարրէր պուլունմուշ օլտուղունտան իթաասը թալիպ օլանլարըն թէքմինաթ աքչէլէրինի միւսթէսհիպէն պահրիէ մուհասէպէսինէ թէվտի իլէ յեվմի մէզքիւրտա գօմիսեօնա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի լիւզումու իլան օլունուր։

22 Աղուսթօս 327 3—3

ՏՕՔԹ. ՏԱՏՈՒՐ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԱԿԱՆՋԻ, ՔԹԻ ԵՒ ԿՈԿՈՐԴԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Հիւանդ կ'ընդունի, ինչպէս միշտ, կէս օրէն վերջը, իր Բերայի դարմանատան մէջ։ Պոլսոյ իր յարգոյ յաճախորդներուն դիւրութիւն ընծայելու համար, հիւանդ պիտի ընդունի նաեւ առաւօտեան ժամը 9-11, Սրաքէնաքի դեղարանը, Սիրքէճի (բացի) ուրբաթ և կիրակի օրերէն։

مهپاره مغازه‌سی

رسم کشادی یکن‌ده اجرا اولنمش اولان یکی مهپاره مغازه‌سی، ایری آیری موبلیه، اشیای بیتیه، چوجق اشیاسی، هردرلو قماشلر، چماشیر، تحافیه واشیای عسکریه وسیاحت لوازمی دائره‌لرینی حاوی والك صوك موده ونفیس یکی یکی اشیالر ایله طولو اولوب، تشریف بیوره‌جق ذوات کرام ممنون قاله‌جقلردر.

فیأتلر مقطوع ورقابت قبول ایتمز درجه‌ده در

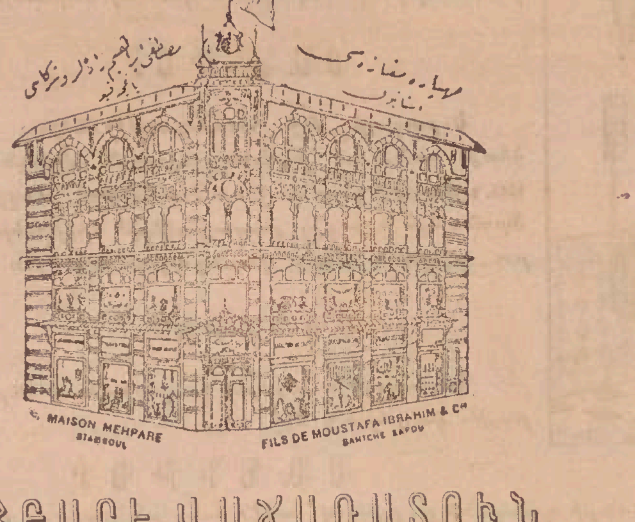

ՄԷՀՓԱՐԷ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ԻՊՐԱՀԻՄ ԶԱՏԷԼԷՐ ԵՒ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ

ՊՈԼԻՍ, ՊԱՂՉԷ ԳԱՓՈՒ

Կարասիներու ճիւղ.—Սեղանի և անկողնի կազմածներ, սփռոցներ, Նստարաններ, մահճակալներ, քօնսօլներ, ժամացոյցներ, քրիսթօֆլի արծաթեղէններ և տանին ամէն տեսակ առարկաներ։

Տղոց յատուկ.— Աթոռակներ, խաղալիկներ, օրօրոցներ ևայլն։

Կերպասներու ճիւղ.— Մետաքսեղէն և բամպակեղէն ամէն տեսակ կերպասներ, պաթիսքա, քրէբ տը շին և քօթիւնցու զանազան կերպասներ։

Ճերմակեղէններու ճիւղ արանց և կանանց յատուկ.—Ներքին ճերմակեղէններ, ժիւբեր, պլուզներ, տղոց զգեստներ։

Թօհաֆիէի ճիւղ.— Մետաքսէ, բուրդէ և փիլ տ'էքօս ֆանէլա, գուլպայ, չապիկ, քրավաթ, թաշկինակ, երեսի փոշի, անուշահոտ աճառ, ձեռնոց, հովանոց, խոզանակ և զանազան ևայլն։

Զինուորականներու և ճամբորդութեան յատուկ ճիւղ. Հեռադիտակներ, դիւրաւ փոխադրելի մահճակալներ, պայուսակներ, արդուզարդի առարկաներ, բէլէրիններ, մտուկներ ևայլն։

ԳԻՆԵՐԸ ՈՐՈՇ ԵՒ ԱՆՄՐՑԵԼԻ

Գաւառէն եղած յանձնարարութիւնները փութով կը կատարուին։ 4—52

کیسارنا معدن صویی

قولرا زمانده محافظهٔ صحته خادمدر

کیسارنا معدن صویی

اشبو طبیعی معدن صویی، غازی ولذتی وخواص شفائیه‌سی اعتباریله دنیاده موجود معدن صولرینك اك اعلاسی اولوب معده، قره‌جکر، باغیرصاق، بوبرك، مثانه، قوم والبومین خسته‌لقلرینك اك مؤثر دواسی اولدیغی اطباجه مصدق ومجربدر.

عموم اجزا دپولریله اجزاخانه‌لرده وبیوك بقالیه مغازه‌لرنده بولنور.

— مرکز دپوسی بغچه قپوسنده کمرك اتصالنده یکی خانده در.

ՔԻՍԱՐՆԱ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ

Սոյն բնական հանքային ջուրը իր համեղ և առողջարար յատկութիւններով աշխարհիս հանքային ջուրերուն մէջ առաջին տեղը կը գրաւէ։ Բժիշկները հաստատած են որ Քիսարնա հանքային ջուրը ամենէն ազդու դարմանն է ստամոքսի, լեարդի, աղիքի, երիկամունքի, ծննդական գործարաններու, աւազախտի և ալպիւմինի հիւանդութեանց դէմ։

Այս հանքային ջուրը քոլերայի ատեն առողջութեան շատ օգտակար է։ Բոլոր դեղավաճառանոցներու, դեղարաններու և մեծ նպարավաճառներու քով կը գտնուի։

Ընդհանուր մթերանոց Պաղչէգափու, Մաքսատան կից, Եէնի խան։ 104—15

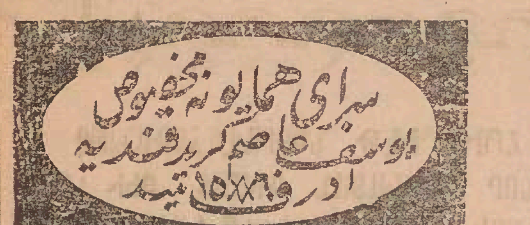

اوتوز سنه دنبری محترم مشتریلریمك خشنودیتلری ایچون اعمال وطبخ ایتدیکم برنجی قندیه صابونلری تالق وطوپراقدن واجزای مضره‌دن عاری اوله‌رق. خانملرك صاچلرینی محافظه‌یه قارشو دفعاتله تجربه اولنمش وبابرات عالیشان قوقولی وقوقوسز ارمه‌لی صابونلریمك صورت اعماله برقات دها اعتنا ایدیله‌رك فیئات مقطوعه ایله قوقولیسی یدی بچق، ارمه‌لیسی التی غروش، پراکنده دخی صاتیلور. یمن قهوه‌سنك دخی اعلا وبرنجی نوعندن جلب ایتدیردیکم جهتله اوروپانك مخلوط ومغشوش قهوه‌لرندن مشتریلریمی قورتارمق وبوصورتله وطن ومملکته خدمت مفتخره اولمق اوزره قیه‌سی اون بش غروشه فروخت اولنمقده‌در، سپارش ایتمك ارزوسنده بولنانلر اصمه آلتنده یدی نومرولی مغازه‌یه تشریف ایتسونلر.

ԵՈՒՍՈՒՖ ԱՍԸՄ ԷՖԷՏԻԻ

ՕՃԱՌԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Նօ. 7, ԱՍՄԱ ԱԼԹԸ, Նօ. 7

Սոյն վաճառատունը երեսուն տարիէ ի վեր իւր համբաւ հանած է կրետական իր անխարդախ աճառներովը, որոնք հերաթափութիւնը կ'արգիլեն։ Հոտաւէտ աճառներ ալ կը ծախուին։ Այդ հանրածանօթ վաճառատունը, Եէմէնի ընտիր խահուէ բերած ըլլալով, տասնըհինգ ղրուշի կը ծախէ։ 19—100

دوقتور عبدالله جودت

کوز حکیمی

استانبولده شهر امانتی قارشوسنده صباحلری آلافرانغه ساعت ٩ دن ١١ قدر واوكلاه‌دن صکره ساعت آلافرانغه ٢ دن ٤ قدر خسته‌کانی قبول ایدر. جمعه و پازار مستثنادر.

ՏՕՔԹ. ԱՊՏՈՒԼԼԱՀ ՃԷՎՏԷԹ

ԱԿՆԱԲՈՅԺ

Ուրբաթ և կիրակի օրերէ զատ, ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի Պոլիս, Քաղաքապետարանին դիմաց իր մասնաւոր դարմանատան մէջ, առաւօտ ժամը 9էն մինչեւ 11 և կէս օրէն ետքը ժամը 2—4 (Ը. Ե.)։

مصطفی شاملی و مخدوملری

بغچه قپوسنده بیوك مغازه

مغازه‌مزده هرجنس الیسه‌لك پاموق، یوك وایپك قماشلر، حاضر قادین واركك الیسه‌لری، چوجق قوسومتلری، چماشیر طاقملری، لوانطه، چوراب، مندیل، دانته‌لا، قوردلا، اتکلیکلر، بلوزه وهدیه‌لك بیك درلو ظریف اشیا بولنورلر.

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՇԱՄԼԸ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ, ՊԱՂՉԷ-ԳԱՓՈՒ

Սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին ոսկեթել, թաւիշ, քրէբ տը շինէ, շրջազգեստներ, հարսնիքի զգեստներ, մետաքսէ կերպասներ, ֆանթէզի գուլպաներ, ֆանէլաներ, թաշկինակներ, մետաքսէ և մուսլին ճերմակեղէններ, մաներու և աղջիկներու զգեստներ, պլուզներ, լէվանթա, օ տը գօլօնը, ևն.։

ՀԱԶԱՐՈՒՄԷԿ ՏԵՍԱԿ ՆՈՒԷՐՑՈՒ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ, ՏԱՆԹԷԼԱՅԻ, ՏԱՆԹԷԼԱՅԻ, ՖԷՍԹՕՆԻ ԵՒ ԿԱՐՆԻԹԻՒՐԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐ ՀԱՍԱԾ ԵՆ։

52-11

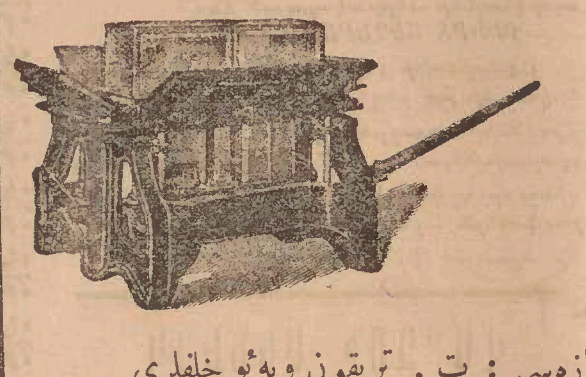

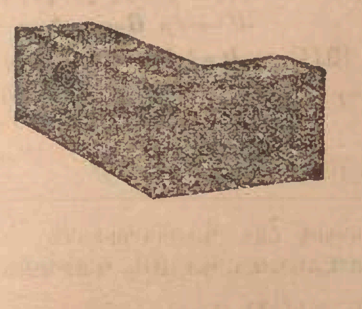

فرانسز مواد انشائیه مغازه‌سی: ت. تریقون ویه‌ئو خلفلری

غلطه‌ده: موم‌خانه جاده‌سی نومرو ٦١

امور وانشاآت نافعه ایچون آلات وادوات وصنعی طاشلر اعماله مخصوص ماکنه‌لر

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՇԻՆՈՒԱԾԱՆԻՒԹԵՐՈՒ

Թ. ԹՐԻՔՕՆ ՎԻԷՅՕ Յաջորդ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՄՈՄՀԱՆԷ, ԹԻՒ 61. 12—52

Հանրօգուտ շինութեանց և հանքերու յատուկ գործիքներ և արուեստական քարերու յատուկ մեքենաներ։

دونانمای عثمانی‌یه خدمت ایتمك

هم محتکری محافظه ایتمك

هم معمولات عثمانیه‌یه رغبت کوسترمك

هم تجارت ملیه‌یه یاردیم ایتمك ایچون

دونانمای عثمانی معاونت ملیه جمعیتی منفعته چیقان

سیغاره کاغد وکبریتلرینی

ترجیح واستعمال ایتمك وظائف وطنیه‌دندر.

خصوصاً که فیاتده هیچ فرق یوقدر.

عمومی ده‌پوزیتوسی استانبولده فینجانجیلرده نومرو ٨

پاسقال کللر خلفی

بیوك پیانو مغازه‌سی

هر درلو موزیقه آلات و ادواتی بولنور.
امریقانك اك مشهور پیانو و ائه‌ولیان نام
پیانولالرینك یکانه وکیلی

مغازه‌نك تاریخ تاسیس

١٨٦٣

بك اوغلی حاجوپولو پاساژنده

نومر ٢٥ - ٣١ نومرو

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ԷՕԼԻԱՆ ԲԻԱՆՕԼԱՅԻ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ

ԲԱՍՔԱԼ ՔԷԼԼԷՐ ՅԱՋՈՐԴ

1863ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԲԷՐԱ, ԲԱՍԱԺ ՀԱՃՕՓՈՒԼՕ, ԹԻՒ 25—31 10—52

ԲԻԱՆՕԼԱ, ԲԻԱՆՕ ԵՒ ՈՒՐԻՇ ՆՈՒԱԳԱՐԱՆՆԵՐ

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՄԻԼՆԷՐ ԱՆԳԼ. ԴՐԱՄԱՐՂԿՆԵՐ

دنیانك اك مشهور میلنر قاصه‌لری

حکومت عثمانیه انکلیز وسائر حکومتلرك متعهدی حریق و سارقه قارشو تأمینات

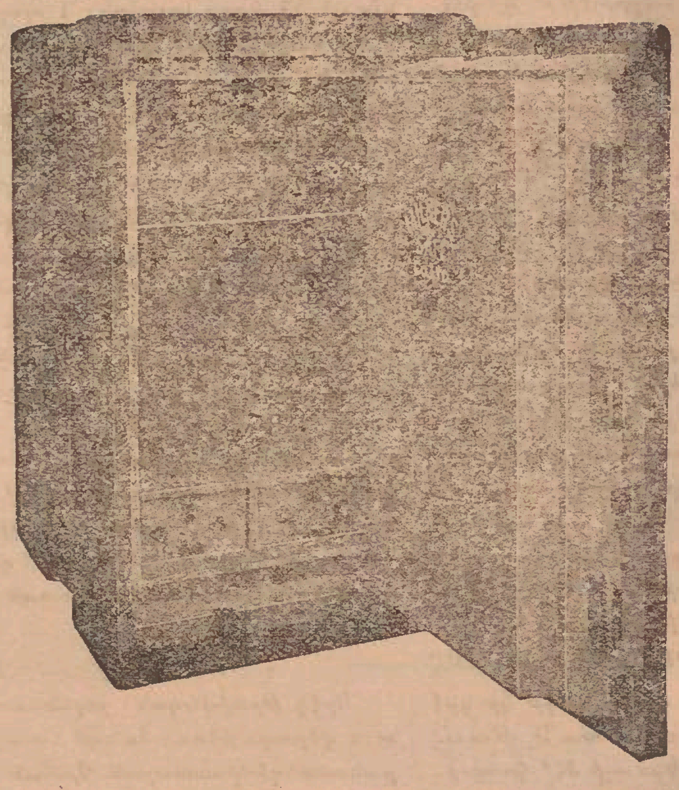

عموم ممالك عثمانیه وكیلی درسعادت غلطه‌ده کورك بك خانده نومرو ١،٢،٣

سیدنه‌ی نوویل و شرکاسی

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

ՕՍՄ., ԱՆԳԼ. ԵՒ ՈՒՐԻՇ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԱՄԵՆԱՄԵԾ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՈՒ ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆՑ

ՄԻԼՆԷՐ ԴՐԱՄԱՐԿՂԵՐԸ ԱՄԷՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ Կ'ԸՆԾԱՅԵՆ ԳՈՂԵՐՈՒ ԵՒ ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Գէորգ. պէյ խան, թիւ 1-2-3 104—17

محمد قره‌فاشی زاده رشدی

ՄԷՀՄԷՏ ԳԱՐԱԳԱՇԶԱՏԷ ՐՈՒՇՏԻ

ՄԷՅՏԱՆՃԸՂ, ԵԷՆԻ ԲՈՍԹԱՆԱՆԷ ՃԱՏՏԷՍԻ

Վաճառատան տէրը Եւրոպա կատարած ուղեւորութեան առթիւ վերջին նորաձեւութեան ու իր յարգոյ յաճախորդներուն ճաշակին համաձայն նոր ապրանքներ բերել տուած է։

ՄԵՏԱՔՍԷ ԵՒ ԲՈՒՐԴԷ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՄԲ ՆՈՒՐԲ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐ, ԱՂՋԻԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂՈՑ ՅԱՏՈՒԿ ԶԳԵՍՏՆԵՐ, ՇՐՋԱԶԳԵՍՏՆԵՐ ՆԻԺԻՒԲՕՆՆԵՐ, ՄԵՏԱՔՍԷ ԵՒ ԲՈՄԲԱՏՈՒՐ ՆՈՐԱՁԵՒ ՊԼՈՒԶՆԵՐ, ՁԵՌՔԻ ՆՈՒՐԲ ՔՍԱԿՆԵՐ, ՊԱՏՈՒԱՔԱՂ, ԴԱՆԱԿ ԵՒ ԱՓՍԷՆԵՐ ԳՈՒԼՊԱՅ, ԹԱՇԿԻՆԱԿ, ՖԱՆԷԼԱ, ՁԵՌՆՈՑ, ՀՈՎԱՆՈՑ, ՔԱՇԲՈՒՍԻԿՆԵՐ ԵՒԱՅԼՆ 33—52

غلطه‌ده ریختم اوزرنده سلانیك

غازینو وبیراخانه‌سی

یکیدن کشاد ایدلمش اولان اشبو بیراخانه‌ده هرنوع مسکرات وویانه بیراسی بولندیغی ومزه‌لرك برنجی درجه‌ده وسرویسك فوق‌العاده اولوب مذکور بیراخانه‌نك صاحبی مشتریلرینی ممنون براقمق اوزره هردرلو فداکارلغی درعهده ایتمش اولدیغی اعلان اولنور

«املاك عمومیه اداره خانه‌سی»

یورغاکی میستیلی اوغلی

بغچه قپوسنده اشتاین مغازه‌سی قارشوسنده

عزت بك خان نومرو ١

املاك الیم صاتیمی استقراض، ترهینات وامثالی معامله‌لر هر مراجعت ایدنلری فوق‌العاده ممنون ایتمك شرطیله اجرا ودرعهده ایدیلور. قونطورات جیروسیله اقراضات وایجار واستیجار معاملاتی یاپیلور. عقار صاحبلرینه کارلی افکار ویریلور.

دیشلرکزی محافظه ایتمك ایسترسه‌کز
رفعت یسه‌صویی قوللانکز هر اجزاخانه‌ده بولنور

ՏՊԱՐԱՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ"
ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ Գ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ